Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aanbieding
Jaarstukken 2018

Dit formulier
De vragen 2 tot en met 4 dienen door of namens het bevoegd gezag ingevuld en ondertekend te worden. De vragen 5 en 6 dienen door de accountant ingevuld en ondertekend te worden.

Opsturen
Het ingevulde formulier vóór 1 juli zenden aan:
Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)/OI/Productie 1
Postbus 30205, 2500 GE Den Haag

Meer informatie
ICO/BVH (079) 323 26 66
ICO/VO (079) 323 24 44
ICO/PO (079) 323 23 33

1 Gegevens bevoegd gezag

1.1 Naam: Stichting Floréo

1.2 Nummer bevoegd gezag: 41240

1.3 Onderwijssoort: PO

2 Verplichte jaarstukken

2. Geef aan welke verplichte jaarstukken worden ingediend

☐ Jaarverslag 2018 in enkelvoud (losbladig)

☐ Controleverklaring inzake het jaarverslag 2018 in enkelvoud (losbladig)

3 Verplichte jaarrekeninggegevens

3. Geef aan of de verplichte jaarrekeninggegevens ook digitaal zijn aangeleverd

☐ XBRL

4 Ondertekening door of namens het bevoegd gezag

Door ondertekening geeft u aan dat de ingezonden gegevens juist zijn en in overeenstemming met de gegevens, waarbij de accountant een controleverklaring heeft verstrekt

4.1 Naam: H. Timmermans

Telefoon / E-mail

4.2 Telefoon en e-mail: 0651556901 / infos@stichtingfloreo.nl

4.3 Plaats: Maasbuis

Handtekening

Dag Maand Jaar

4.4 Datum en handtekening

5 Controleverklaring

In te vullen door de accountant

5.1 Bevoegd gezag nummer: 41240

5.2 Geef aan welke strekking uw controleverklaring heeft

	Getrouwheid:	Rechtmatigheid:
	☒ Goedkeurend	☐ Goedkeurend
	☐ Met beperking	☐ Met beperking
	☐ Oordeelonthouding	☐ Oordeelonthouding
	☐ Afkeurend	☒ Afkeurend

☐ Benadrukking van (overige) aangelegenheden

☐ Aangepaste tekst in de verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

5.1 Geef aan welke optionele paragrafen in de controleverklaring zijn opgenomen

☐ Materialiteit

☐ Reikwijdte van de groepscontrole

☐ Kernpunten van onze controle

☐ Benoeming

5.1 Geef aan of een verslag van bevindingen ofwel een uitzonderingsrapportage is toegevoegd

☐ Toegevoegd

5.5 In het aangeleverde verslag van bevindingen is melding gemaakt van tekortkoming(en) inzake de volgende onderwerpen:

☐ Aanbesteding

☐ Vermelding op basis van de WNT

☐ Subsidies (model G)

☐ Continuïteitsparagraaf

☐ Treasurybeleid

☐ Segmentatie

☐ Verklaring omtrent gedrag

☐ Overig

6 Ondertekening accountant

6.1 Naam: H. Visser RA

6.2 Plaats: Den Haag

6.3 Kantoor: KPMG Accountants N.V.

Handtekening

6.4 Datum en handtekening

Dag	Maand	Jaar
17	06	2019

> *Ik verzoek u alle verplicht in te zenden jaarstukken samen met dit formulier volledig ingevuld en ondertekend door het bevoegd gezag en de accountant in één envelop/zending op te sturen naar DUO Den Haag.*

KPMG Accountants N.V.
Postbus 29761
2502 LT Den Haag

Prinses Catharina-Amaliastraat 5
2496 XD Den Haag
Telefoon (070) 338 2222
www.kpmg.nl

Vertrouwelijk
Stichting Floréo
Het bestuur van Stichting Floréo
p/a Burgemeestersrand 59
2625 NV DELFT

Onze ref. 1478630
19X00165557DHG br

Den Haag, 17 juni 2019

Betreft: Toestemming openbaarmaking controleverklaring opgenomen in de jaarstukken 2018

Geachte heer Timmermans,

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat u de hiernavolgende controleverklaring opneemt en openbaar maakt in de sectie 'Overige gegevens' van de jaarstukken 2018, die overeenkomen met het bijgevoegde gewaarmerkte exemplaar, mits de gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd is vastgesteld en u de jaarstukken uitbrengt overeenkomstig het aan ons voorgelegde definitieve concept, waarvan een gewaarmerkt exemplaar is bijgevoegd.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief.

"Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Floréo

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Floréo (hierna 'de stichting') te Maassluis (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

— geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Floréo per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;

— zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties over 2018 vanwege het effect van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'Basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming', niet in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

Document classification: KPMG Confidential
KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit.

Op al onze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing zoals gedeponeerd bij de rechtbank te Amsterdam onder nummer 43/2018, die wij u op verzoek toezenden.

Stichting Floréo
Toestemming openbaarmaking controleverklaring opgenomen in de jaarstukken 2018
Den Haag, 17 juni 2019

De jaarrekening bestaat uit:

1 de balans per 31 december 2018;

2 de staat van baten en lasten over 2018; en

3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming

Gedurende 2018 heeft Stichting Floréo voor een bedrag van EUR 471.779 onrechtmatig besteed verband houdende met het niet volgen van Europese aanbestedingsregels. Dit bedrag komt overeen met 5,6% van de totale baten in 2018 van Stichting Floréo.

Op grond van de bepalingen uit het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 dienen wij naar aanleiding van deze afwijking een afkeurend oordeel inzake de rechtmatigheid van de bestedingen af te geven.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Floréo zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Document classification: KPMG Confidential
KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit.

Stichting Floréo
Toestemming openbaarmaking controleverklaring opgenomen in de jaarstukken 2018
Den Haag, 17 juni 2019

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

— het bestuursverslag;

— het verslag van de Raad van Toezicht;

— de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

— met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

— alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten.

Document classification: KPMG Confidential
KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit.

Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Den Haag, 17 juni 2019

KPMG Accountants N.V.

H. Visser RA"

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controle-standaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

— het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.

— het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij

Document classification: KPMG Confidential
KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit.

fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

— het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;

— het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

— het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;

— het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

— het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.'

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat de voorgaande tekst van de controleverklaring wordt openbaar gemaakt.

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze jaarstukken. Wij benadrukken dat het ook niet toegestaan is om het gewaarmerkte exemplaar van de jaarstukken openbaar te maken maar een identiek niet gewaarmerkt exemplaar daarvan.

Alle leden van het bestuur en de Raad van Toezicht ondertekenen een exemplaar van de jaarrekening. De jaarrekening dient door het bestuur en de Raad van Toezicht te worden vastgesteld/goedgekeurd in een vergadering. Deze goedkeuring dient te worden genotuleerd.

Document classification: KPMG Confidential
KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit.

Stichting Floréo
Toestemming openbaarmaking controleverklaring opgenomen in de jaarstukken 2018
Den Haag, 17 juni 2019

Indien u deze jaarstukken waaronder de door de accountant gecontroleerde jaarrekening opneemt op het internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internet-site. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen en/of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ('u verlaat de beveiligde jaarstukken, waaronder de door de accountant gecontroleerde jaarrekening').

Tevens adviseren wij bij opname van deze jaarstukken op het internet de volgende disclaimer op te nemen: 'In geval van verschillen of inconsistenties tussen de op deze site opgenomen teksten en cijfermatige opstellingen en die in de originele jaarstukken zoals gedeponeerd bij het handelsregister, prevaleert de laatste.'

Voorts hebben wij het formulier aanbieding jaarstukken ten behoeve van DUO ondertekend en bijgevoegd. Tot slot hebben wij een getekend exemplaar van ons accountantsverslag bijgevoegd.

Tot het geven van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,

KPMG Accountants N.V.

H. Visser RA
Partner

Bijlage(n):
Gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2018
Eén exemplaar van de ondertekende controleverklaring
Eén exemplaar van de niet ondertekende controleverklaring

Document classification: KPMG Confidential
KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Floréo

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Floréo (hierna 'de stichting') te Maassluis (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

— geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Floréo per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;

— zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties over 2018 vanwege het effect van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'Basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming', niet in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1 de balans per 31 december 2018;

2 de staat van baten en lasten over 2018; en

3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming

Gedurende 2018 heeft Stichting Floréo voor een bedrag van EUR 471.779 onrechtmatig besteed verband houdende met het niet volgen van Europese aanbestedingsregels. Dit bedrag komt overeen met 5,6% van de totale baten in 2018 van Stichting Floréo.

Op grond van de bepalingen uit het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 dienen wij naar aanleiding van deze afwijking een afkeurend oordeel inzake de rechtmatigheid van de bestedingen af te geven.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Floréo zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

— het bestuursverslag;

— het verslag van de Raad van Toezicht;

— de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

— met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

— alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het Bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Den Haag, 17 juni 2019

KPMG Accountants N.V.

H. Visser RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controle-standaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

— het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.

— het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

— het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;

— het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

— het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;

— het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

— het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.'

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Floréo

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Floréo (hierna 'de stichting') te Maassluis (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

— geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Floréo per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;

— zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties over 2018 vanwege het effect van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'Basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming', niet in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1 de balans per 31 december 2018;

2 de staat van baten en lasten over 2018; en

3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming

Gedurende 2018 heeft Stichting Floréo voor een bedrag van EUR 471.779 onrechtmatig besteed verband houdende met het niet volgen van Europese aanbestedingsregels. Dit bedrag komt overeen met 5,6% van de totale baten in 2018 van Stichting Floréo.

Op grond van de bepalingen uit het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 dienen wij naar aanleiding van deze afwijking een afkeurend oordeel inzake de rechtmatigheid van de bestedingen af te geven.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Floréo zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

KPMG Accountants N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurende oordeel inzake de rechtmatige totstandkoming.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

— het bestuursverslag;

— het verslag van de Raad van Toezicht;

— de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

— met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

— alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het Bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Den Haag, 17 juni 2019

KPMG Accountants N.V.

H. Visser RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

— het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.

— het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

— het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;

— het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

— het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;

— het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

— het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.'

JAARVERSLAG 2018

Ik wil dat ik opgemerkt word,
dat ik word begrepen.

Als ik mijn hand uitsteek,
wil ik dat hij wordt vastgepakt,

Maakt niet uit hoe zachtjes.
(Meester Kanamori)

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag over 2018 van Stichting Floréo. Met dit verslag legt de bestuurder verantwoording af aan ouders, personeel en de medezeggenschapsraden. Het verslag wordt besproken met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) en de Raad van Toezicht (RvT).

In dit jaarverslag informeren wij u over het gevoerde beleid in het afgelopen jaar. We geven aan welke activiteiten wij hebben ondernomen om de kwaliteit van het onderwijs en de organisatie te verbeteren en wat we hebben gedaan om onze gestelde doelen te verwezenlijken.

Basis hiervoor zijn de speerpunten uit ons meerjarenbeleidsplan:

1. Bestuur en organisatie
2. Onderwijs en identiteit
3. Financieel beheer
4. Personeel
5. Huisvesting
6. Opleiden in de school
7. Integrale Kindcentra
8. Verbinding met de maatschappij
9. Duurzaamheid

Door de toenemende, snelle veranderingen in de samenleving realiseren wij ons steeds meer hoe belangrijk het is om jonge opgroeiende kinderen te begeleiden en vormen tot nieuwsgierige en onderzoekende mensen die zelfstandig én samen met anderen de toekomst vol vertrouwen tegemoet treden.

Harry Timmermans
Directeur-bestuurder

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

A **Bestuursverslag**

Voorwoord 2

1. Algemeen 5

1.1 Missie en visie 5

1.2 Juridische structuur 5

1.3 Code Goed bestuur 5

1.4 Raad van Toezicht 6

1.5 Samenstelling Raad van Toezicht 6

1.6 De volgende beleidsdocumenten zijn in 2018 vastgesteld 6

1.7 De Floréo scholen 7

1.8 Verslag Raad van Toezicht 7

2. Bestuur en Organisatie 9

2.1 Verantwoording 9

2.2 Samenwerking 9

2.3 Vervangingsbeleid 9

2.4 Opvolging directeur-bestuurder 9

2.5 Klachten 9

2.6 AVG 9

2.7 Contract reproductiemiddelen 9

3. Onderwijs en Identiteit 10

3.1 Kwaliteitsaanpak 10

3.2 Audits 10

3.3 Inspectiebezoeken 10

3.4 Eindresultaten 10

3.5 Passend onderwijs 10

3.6 Cultuur- en bewegingsonderwijs 11

4. Financieel Beheer 12

4.1 Financieel beleid 12

4.2 Planning en control Cyclus 12

5. Personeel 13

5.1 Ontwikkeling van personeel 13

5.2 Formatiebeleid 13

5.3 Bestrijding werkdruk 13

5.4 Kengetallen personeel 14

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

5.5 In- en uitstroom personeel 14
5.6 Natuurlijk verloop 15
5.7 Overige ontwikkelingen in 2018 15
5.8 Functiemix 15
5.9 Eigen risicodragerschap/vervangingspool 15
5.10 Verzuim 16
5.11 Verzuimaanpak 16
6. Huisvesting 17
6.1 Doorcentralisatie Kardinaal Alfrinkschool 17
6.2 Nieuwbouw Sportlaan 17
7. Opleiden in de school 18
8. Integrale Kindcentra 19
9. Verbinding met de maatschappij 20
9.1 Johan Cruijff Foundation 20
10. Duurzaamheid 21
10.1 Het onderwijs 21
10.2 De medewerkers 21
10.4 Toekomst van de kinderen 21
11. Financieel beleid 22
11.1 Financieel beheer 22
11.2 Financiële analyse op de balans 22
11.3 Financiële analyse resultaat 24
11.4 Financiële kerncijfers 26
11.5 Treasury verslag 28
11.6 Toekomstparagraaf 28
11.7 Risicoanalyse 32

B Jaarrekening 33

C Overige gegevens 50

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

1. Algemeen

Stichting Floréo is een stichting voor katholiek onderwijs met ambitieuze onderwijskundige doelstellingen. Zij wil de goede dingen doen op het juiste moment, ook in de ogen van kinderen. Relatie, competentie en autonomie staan centraal. Bureaucratische handelingen worden vermeden om zoveel mogelijk tijd te hebben voor contact met kinderen, ouders en elkaar. Floréo gaat uit van de kernwaarde:

“Groeien en ontwikkelen als uniek mens in verbondenheid”
In het meerjaren strategisch beleidsplan 2014-2018 is de koers vastgelegd om de strategische doelen te kunnen realiseren. Deze doelen zijn uitgezet in een tijdpad. Hiermee is per jaar inzichtelijk gemaakt welke stappen gevolgd moeten worden om de doelstellingen te realiseren. Dit traject was ook in 2018 leidend bij het plannen van de activiteiten.

1.1 Missie en visie

Stichting Floréo heeft ten doel de bevordering van het onderwijs in de regio Rijnmond e.o. De stichting beoogt onderwijs te geven op katholieke basis, doch haar scholen zijn toegankelijk voor alle leerlingen, ongeacht hun levensbeschouwelijke identiteit.

1.2 Juridische structuur

Stichting Floréo is een stichting voor katholiek onderwijs gevestigd in Maassluis met 6 scholen (5 brinnummers) met locaties in de gemeenten Maassluis, Hellevoetsluis en Brielle.

Statutaire naam van de instelling:	Stichting Floreo
RSIN:	809806721
Adres:	Dr. Jan Schoutenlaan 3, 3145SX Maassluis

De structuur en de werkwijze van de organisatie is gebaseerd op de Code Goed Bestuur waarbij er een scheiding is aangebracht tussen de functies van het bestuur en het interne toezicht.
De dagelijkse leiding van de stichting is in handen van de directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht (RvT) is verantwoordelijk voor het intern toezicht binnen de stichting en het werkgeverschap voor de bestuurder. De RvT geeft goedkeuring aan alle belangrijke beleidsdocumenten en adviseert de bestuurder op alle beleidsterreinen.
De inspraak is geregeld middels het medezeggenschapsreglement van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) en Medezeggenschapsraden (MR) van de scholen.
De bestuurder zit het Floréo managementteam (FMT) voor. Dit is de werkvergadering waarbinnen het beleid van de stichting wordt voorbereid, vastgesteld en geëvalueerd.
De directeuren van de scholen, de bestuurder, de HR-adviseur en management assistente nemen deel aan deze vergadering.

1.3 Code Goed bestuur

De Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs vormt de basis van de organisatiestructuur en werkwijze van Stichting Floréo. Er is een scheiding aangebracht tussen de functies van bestuur en intern toezicht en die zijn opgenomen in de statuten en het toezichtkader. Het bestuur en de toezichthouder hebben afspraken gemaakt over de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de verschillende organen.
Doel van de hantering van de Code Goed Bestuur is om op een efficiënte, effectieve en transparante wijze de beleidsdoelstellingen te realiseren. De bestuurder en de Raad van Toezicht voeren minimaal zes keer per jaar overleg over de voortgang van de werkzaamheden.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

1.4 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is in 2018 zes keer bij elkaar gekomen tijdens een reguliere vergadering. Locatie is steeds één van de scholen geweest waarbij de directeur van de betreffende school de voortgang op de school toelicht, eventueel aangevuld met een rondleiding. Hiermee behouden de leden van de Raad nauw contact met de scholen.
Daarnaast vond in 2018 een gezamenlijke ontmoeting plaats met het Floréo Management Team en de GMR. Deze vergadering is van groot belang voor de RvT om voeling te blijven houden met datgene wat binnen de organisatie speelt zonder daarbij op de stoel van de bestuurder te gaan zitten.

1.5 Samenstelling Raad van Toezicht

De samenstelling van de Raad van Toezicht op 01-01-2018 is:
Dhr. M. Ritmeester (Voorzitter)
Dhr. M. Berns
Dhr. M. van den Oever
Dhr. M. Zwolle
Dhr. K. Roodenburg

Mevr C. de Haas is afgetreden op 01-04-2018
Dhr. J. Jansen is afgetreden op 27-04-2018

Overzicht functies en nevenfuncties

Naam	Hoofdfunctie in 2018	Nevenfuncties in 2018
Dhr. H. Timmermans	Directeur-bestuurder Stichting Floréo	Penningmeester Eerste Coöperatief Werkgeversverband van scholen voor primair onderwijs U.A. Voorzitter Stichting Thaysa Voorzitter Stichting Talkx
Naam	**Hoofdfunctie in 2018**	**Nevenfuncties in 2018**
Dhr. M. Ritmeester	DGA Galapagos B.V.	N/A
Dhr. J. Janssen	N/A	N/A
Mevr. C. de Haas	Eigenaar Bureau Challenge	Bestuurder Stichting Openbare Bibliotheek Maassluis/Midden-Delfland
Dhr. M. Berns	N/A	N/A
Dhr. M. van den Oever	N/A	N/A
Dhr. M. Zwolle	N/A	Bestuurslid Stichting GROOS
Dhr. K. Roodenburg	N/A	N/A

1.6 De volgende beleidsdocumenten zijn in 2018 vastgesteld

- Jaarverslag 2017
- Begroting 2019
- Meerjarenbegroting 2019-2022
- Bestuursformatieplan 2018/2019

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

1.7 De Floréo scholen

Brinnummer	Naam school	Gevestigd te
09 XC	HBS Sportlaan	Hellevoetsluis
09 XC 1	HBS Rode Kruislaan	Hellevoetsluis
10 PO	De Sterrenwacht	Hellevoetsluis
05 AU	St. Leonardus	Brielle
09 AG	Kardinaal Alfrink	Maassluis
11 EM	De Dijck	Maassluis

De scholen uit Maassluis zijn aangesloten bij het samenwerkingsverband Schiedam Vlaardingen Maassluis (SV SVM). De overige scholen zijn gelegen op Voorne Putten en zijn aangesloten bij het samenwerkingsverband Kindkracht.

1.8 Verslag Raad van Toezicht

Stabiliteit, zekerheid en samenwerking

Vorig jaar schreef ik over stabiliteit en zekerheid. Dit thema is nog steeds actueel, echter zou ik er gezien de huidige ontwikkelingen het woord samenwerking aan toe willen voegen. Als Floréo willen wij kinderen, ouders én niet in de laatste plaats onze medewerkers stabiliteit en zekerheid bieden. Steeds nadrukkelijker komt samenwerking zoeken met andere scholen en stichtingen in beeld, om de duurzaamheid, zeker op langere termijn, te waarborgen.

De Raad van Toezicht van Floréo heeft als belangrijkste aandachtspunt de doelstellingen van de stichting te waarborgen. Dit doen we door toezicht te houden op en voortgangsgesprekken te voeren met de directeur van Floréo. Hierbij bespreken we of en hoe de gestelde doelen worden behaald, dan wel behaald gaan worden.

Floréo stelt zich ten doel een transparante stichting te zijn, waar elke geleding een bijdrage levert overeenkomstig verantwoordelijkheden en taken in het belang van de groei en ontwikkeling van elk kind waar Floréo de verantwoordelijkheid voor draagt.

Zoals algemeen bekend, verliep ook 2018 redelijk turbulent binnen onderwijsland. Stichting Floréo en de individuele scholen binnen de stichting hebben te maken met verschillende krachtenvelden en uitdagingen. Deze worden veroorzaakt door (nieuw) beleid van hogere overheden, gemeentes en/of nieuwbouwplannen, maar ook (lokale) demografische veranderingen, lerarentekorten, stakingen, andere schoolbesturen die samenwerkingsverbanden onderzoeken, etc.

Waar wij als Raad van Toezicht de afgelopen jaren nadrukkelijk hebben aangestuurd op en geïnvesteerd in het verder professionaliseren van Floréo, zijn wij er meer en meer van overtuigt geraakt dat samenwerken met andere besturen essentieel zal zijn voor een duurzame toekomst van de stichting en haar individuele scholen. Vanuit de solide basis die Floréo biedt, moeten wij in staat zijn om stabiliteit en zekerheid te blijven bieden met nieuwe vormen van samenwerken.

We hebben in 2018 zeer regelmatig overleg gehad met de bestuurder Harry Timmermans. Hierbij kunnen wij stellen dat we over het algemeen tevreden zijn over de samenwerking. De onderlinge verhoudingen tussen RvT en bestuurder zijn goed en er is in voldoende mate discussie en overleg bij de besluitvorming. De houding die de RvT daarbij aanneemt is kritisch constructief. Als RvT vinden wij een goede relatie met de bestuurder en de

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

directeuren uit het FMT belangrijk en daarbij blijven wij sturen op een verdere en duurzame professionalisering van Floréo.

We kunnen stellen dat Floréo er zowel organisatorisch als financieel nog steeds goed voor staat. Uiteraard zijn er zoals altijd de nodige aandachtspunten. Het is zaak voldoende tempo te houden bij het oplossen van deze aandachtspunten, het verwezenlijken van onze doelstellingen en parallel hieraan het onderzoeken van mogelijke samenwerkingsverbanden. Deze zaken gaan hand in hand.

Tot slot wil ik nog opmerken dat wij als Raad van Toezicht de betrouwbare, ontwikkelende, kritisch constructieve en controlerende partner willen blijven, die samen met alle betrokken, van Floréo een geweldige stichting blijven maken. Waar er in de afgelopen jaren enkele bestuurswisselingen hebben plaatsgevonden, was 2018 in dit opzicht een stabiel jaar. In tegenstelling tot hetgeen eerder vermeldt hebben wij er als Raad van Toezicht nadrukkelijk toe besloten het team van 5 personen voor dit moment niet uit te breiden. In deze fase - met vele gesprekken met andere schoolbesturen maar ook ons eigen FMT - is slagkracht belangrijker dan kwantiteit.

Onafhankelijk van de ontwikkelingen binnen en buiten de stichting, heeft de Raad van Toezicht in ieder geval één extra uitdaging. We zullen passende opvolging moeten organiseren voor Harry Timmermans die na vele jaren succesvol sturing geven aan Floréo, heeft aangegeven eerdaags met pensioen te gaan.

Miguel Ritmeester – voorzitter Raad van Toezicht Floréo

Algemeen Raad van Toezicht

Floréo kent een toezicht waarbij een scheiding is aangebracht tussen de bestuurlijke en de toezichthoudende bevoegdheden. De bestuurlijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn gelegd bij het de bestuurder, de toezichthoudende verantwoordelijkheden bij de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht vervult tevens de werkgeversrol ten opzichte van de bestuurder.

De Raad van Toezicht baseert zich in zijn handelen op de volgende bestuurs- en toezichtfilosofie:
De bestuurder bestuurt de stichting; de Raad van Toezicht ziet erop toe, dat de bestuurder dit doet conform de kernwaarden, missie en visie van onze stichting.
De Raad van Toezicht richt zich op de strategische onderwerpen van het bestuur, de hoofdlijnen van het bestuursbeleid, de essentiële prestatie-indicatoren van de overheid en de indicatoren uit het strategisch beleidsplan.

Onderwerpen Raad van Toezicht 2018
Een deel van de onderwerpen op de agenda van de Raad van Toezicht komt cyclisch terug, zoals het vaststellen van de jaarrekening, vaststellen van de begroting, het vaststellen van het formatieplan, het aanwijzen van de accountant (KPMG), kwartaalrapportages op het gebied van onderwijskwaliteit, HRM, financiën en huisvesting en ICT. Deze zijn ook in 2018 aan de orde geweest.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

2. Bestuur en Organisatie

Floréo stelt zich ten doel een transparante stichting te zijn, waar elke geleding een bijdrage levert overeenkomstig verantwoordelijkheden en taken in het belang van de groei en ontwikkeling van elk kind waar Floréo de verantwoordelijkheid voor draagt.

2.1 Verantwoording

De directeur-bestuurder heeft aan de Raad van Toezicht elk kwartaal verantwoording afgelegd via managementrapportages. Deze rapportages zijn opgesteld aan de hand van voortgangsgesprekken met de directeuren van de scholen. Daarnaast overlegt de voorzitter regelmatig met de bestuurder ter voorbereiding van de vergaderingen van de Raad van Toezicht en ter afstemming van bepaalde lopende zaken. Daarnaast wordt op alle punten waarop de toezichthouders geïnformeerd willen worden tussentijds informatie verstrekt. Tijdens de vergaderingen van de Raad van Toezicht, die steeds op één van de scholen worden gehouden, geven de directeuren informatie over de ontwikkelingen op de scholen.

2.2 Samenwerking

De nauwe samenwerking met schoolbesturen op Voorne Putten. Dit zijn Primo, VCPO Spijkenisse, VCO de Kring, Prokind is geïntensiveerd. Door deze samenwerking beoogt Floréo om in gezamenlijkheid efficiënter en met minder financiële middelen te kunnen handelen op het gebied van onderhoud gebouwen en vervangingsbeleid. Per 1-8-2017 is gestart met een gezamenlijke vervangingspool, de VPR-pool om de vervanging in eigen beheer te regelen. Verder wordt met deze partijen samengewerkt op het gebied van gebouwenonderhoud.

2.3 Vervangingsbeleid

Per 1 januari 2017 is Floréo Eigen Risico Drager (ERD) geworden voor de kosten van vervanging bij ziekte. Samen met de gezamenlijke besturen Voorne Putten wordt langdurig verzuim (>2 weken) geregeld via de VPR pool.

2.4 Opvolging directeur-bestuurder

De directeur-bestuurder gaat per 1 augustus 2019 met pensioen. In 2017 is gestart met een proces naar een verantwoorde doorgang van de stichting en/of opvolging. Meerdere opties zijn overwogen. Uiteindelijk is in nauw overleg met GMR, RvT en directeuren besloten om de scholen in Maassluis en de scholen op Voorne Putten een andere koers te laten varen. Op Voorne Putten is een intentieverklaring getekend met Primo, VCO de Kring en Stichting Samenwerkingsscholen om een traject naar fusie per 1-9-2020 te onderzoeken. De scholen in Maassluis sluiten aan bij één van de besturen in de eigen regio.

2.5 Klachten

Binnen Floréo wordt erop gestuurd dat klachten zo laag mogelijk in de organisatie worden afgehandeld. Dit betekent dat wanneer klachten naar tevredenheid op schoolniveau kunnen worden afgehandeld, deze niet bij het bestuur terechtkomen. In 2018 bereikte twee klachten het bestuur. De geschillencommissie heeft de scholen in het gelijk gesteld.

2.6 AVG

In het kader van de invoering van de wet AVG per 1 mei 2017 is met de gezamenlijke VPR besturen een contract afgesloten met het CED. Het CED begeleid de besturen bij het nemen van alle maatregelen die de AVG wetgeving vraagt. Er is een gezamenlijke Functionaris gegegevens beheer benoemd. Binnen de besturen en op de scholen zijn in 2018 voorbereidingen getroffen ten aanzien van bewustwording, procedures etc. In 2018 zijn er geen datalekken gemeld.

2.7 Contract reproductiemiddelen

In 2018 is een contract getekend met Riso Benelux voor het leveren van diensten en machines op het gebied van reproductiemiddelen. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van 7 jaar en ondergebracht bij De

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Lage Landen. De overeenkomst overstijgt de aanbestedingsnorm en had die ten verstande Europees aanbesteed moeten worden. De RvT is na ondertekening van het contract ingelicht door de bestuurder.

3. Onderwijs en Identiteit

Autonomie, Competentie en Ruimte zijn in ons onderwijs de leidende principes. De leerkrachten doen de juiste dingen op het juiste moment, ook in de ogen van de kinderen.

3.1 Kwaliteitsaanpak

Het kwaliteitssysteem WMKPO dat volgens een 4 jaarlijkse cyclus wordt ingezet is ondersteunend om het onderwijs naar een hoger plan te krijgen. De directeuren hebben de kwaliteitsafspraken vertaald naar de dagelijkse werkzaamheden op school. Deze staan in de grote kijkwijzer.

Jaarlijks worden er gezamenlijke vragenlijsten afgenomen op de verschillende scholen volgens de meerjarenplanning van WMK. De onderzoekkaarten worden afgenomen en geanalyseerd waarna er reflectiegesprekken met de teams plaatsvinden die vertaald worden naar verbeterplannen.
In 2018 zijn de volgende kwaliteitskaarten afgenomen en geanalyseerd:
- Actieve rol leerlingen
- Schoolklimaat
- ICT

3.2 Audits

In 2018 is gestart met een nieuwe vorm voor auditing om de opbrengsten van de audits te optimaliseren. De directeuren hebben elkaars scholen bezocht en bevraagd op gemaakte keuzes. De evaluatie vond plaats tijdens de FMT vergaderingen.
De Raad van Toezicht-leden hebben twee maal één van de scholen bezocht.

3.3 Inspectiebezoeken

Op de Kardinaal Alfrinkschool heeft in oktober 2018 een kwaliteitsonderzoek plaatsgevonden door de Inspectie. Bij de Sterrenwacht heeft in januari het onderzoek plaatsgevonden. Beide scholen hebben daarna een basisarrangement gekregen.

In november en december heeft de Inspectie het Onderzoek bestuur en scholen uitgevoerd. Het verificatieonderzoek is uitgevoerd op de Dijck, de Sint Leonardusschool en de Hendrik Boogaard Rode Kruislaan. De Inspectie constateerde dat de continuïteitsparagraaf niet volgens de wettelijke voorschriften in het jaarverslag 2017 staat. Dit wordt in dit jaarverslag hersteld. Er is ook geconstateerd dat het bestuur geen sluitend stelsel van kwaliteitszorg heeft. Dit moet bij het bezoek over 4 jaar hersteld zijn. Daarnaast miste de inspectie bij De Dijck de aanwezigheid van de schoolgids. De nieuwe schoolgids wordt zo snel mogelijk aangeboden. De vrijwilligheid van de ouderbijdrage was niet vindbaar op de website van De Dijck. Dat is inmiddels hersteld.

3.4 Eindresultaten

Eén van de scholen heeft de CITO-toets afgenomen, de overige scholen de IEP toets. De eindtoetsen van alle zes scholen voldoen aan de landelijke norm van de Inspectie.

Passend bij het nieuwe toezichtkader van de Inspectie hebben de scholen de resultaten geëvalueerd en zijn er op de scholen passende verbeterplannen ingezet om de resultaten volgend jaar nog verder te verbeteren.

3.5 Passend onderwijs

De scholen in Maassluis vallen onder het Samenwerkingsverband "Onderwijs dat past". Het beleid van dit samenwerkingsverband is sinds dit jaar gericht om te komen tot Inclusief Onderwijs. Dat betekent dat elke verandering in handelen moet bijdragen om een stapje dichter bij “inclusie” te komen.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

De scholen op Voorne Putten horen bij het samenwerkingsverband "Kindkracht". Het beleid van dit samenwerkingsverband is gericht op een wijkgerichte aanpak. Dit bevordert een steeds sterker wordende samenwerking tussen scholen van de verschillende besturen. Eigen schoolbeleid wordt sterk gestimuleerd.

Kindkracht heeft in 2018 een nieuwe governance gekregen, waardoor de bestuurders nu zitting hebben in de deelnemersraad. Er is nu een directeur-bestuurder aangesteld. In samenspraak met de deelnemersraad wordt een nieuw visie opgesteld, waarin de oude de basis vormt.

3.6 Cultuur- en bewegingsonderwijs

De gelden voor cultuuronderwijs worden besteed aan culturele projecten, zoals die vanuit de verschillende gewoontes worden aangeboden. Er is meer belangstelling gekomen voor muziek- en bewegingsonderwijs.

Bewegingsonderwijs is conform het rooster gegeven door daarvoor gekwalificeerde leerkracht. Ook het zwemonderwijs is onveranderd in dit jaar doorgezet.

Mede dankzij de subsidie van de gemeente Hellevoetsluis voor weerbaarheidstraining hebben de scholen van Floréo in Hellevoetsluis extra trainingen ingekocht.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

4. Financieel Beheer

De koers naar de toekomst in nog niet vastomlijnd. Het staat hierdoor nog niet vast of Floréo als stichting zal blijven bestaand. De scholen zullen echter wel blijven bestaan. Het is daarom van belang de financiële reserves in te zetten in het voortbestaan van de scholen.

4.1 Financieel beleid

Het financieel beleidsplan wordt jaarlijks vastgesteld in een financieel beleidsplan dat zowel bovenschools- als op schoolniveau de planning en control-cyclus beschrijft.
Bestuur moet financiële beleidslijnen formuleren en vaststellen. Financiële doelstellingen (streefgetallen voor solvabiliteit, liquiditeit, rentabiliteit) en richtlijnen voor de allocatie van middelen liggen daaraan ten grondslag.
De planning- en controlcyclus kent een duidelijke kaderstelling.

De financiering (lumpsum) vanuit het Ministerie OCW voor het primair onderwijs is gebaseerd op het aantal leerlingen per school en het aantal gewichten leerlingen per school. De leerlingaantallen zijn hiermee voor 90% bepalend voor de inkomsten van de stichting. Het is voor de inkomstenstroom van belang om een stabiel of stijgend leerlingaantal te hebben. Een goede prognose en bewaking van de in- en uitstroom van leerlingen maakt het mogelijk om tijdig maatregelen te kunnen nemen.

De goede samenwerking met Pro Management Onderwijssupport in Delft voor de administratieve handelingen is dit jaar naar tevredenheid gecontinueerd.

4.2 Planning en control Cyclus

Om het systeem van planning en control te realiseren, worden de volgende resultaten geformuleerd.

1. De scholen en de algemene directie maken en bespreken tijdig de jaarlijkse begroting, de kwartaalrapportages en de jaarrekening.
   De algemene directie levert de managementrapportage aan het bestuur. Na goedkeuring door het bestuur wordt de rapportage ter informatie toegezonden aan de GMR en het SMT (FLOREO Managementteam).
   De rapportage omvat in ieder geval de volgende gegevens: het verloop van de exploitatie in relatie tot de begroting, het verloop van de investeringen, voorzieningen en reserves, ontwikkeling leerlingaantallen, aantal FTE's, en cijfers ten behoeve van het ziekteverzuim.
2. Er is een jaarcyclus waarbij de beschikbare budgetten worden ingezet, gericht op het verhogen van de onderwijskwaliteit.
3. Het beleid van zelfbeheer voor scholen wordt versterkt. Dat wil zeggen naar de werkelijke behoefte van de scholen en minder volgens de normen.
4. Binnen de cyclus worden op twee niveaus besluiten genomen: op het niveau van de school en op het niveau van de stichting. Bij de school is de directeur het eerste aanspreekpunt op het financiële beleid. Bij vaststelling of wijziging van dat beleid en bij de verantwoording van het beleid is het advies van de MR noodzakelijk. Op het niveau van de stichting is de algemene directie het eerste aanspreekpunt op het financiële beleid en is het bestuur verantwoordelijk. Bij vaststelling of wijziging van dat beleid en bij de verantwoording van het beleid is een bestuursbesluit vereist en advies van de GMR vereist. Voordat de algemene directie beleidsvoorstellen voorlegt aan het bestuur, stelt hij het SMT in de gelegenheid advies uit te brengen.
5. Ten behoeve van adequate verwerking van financiële gegevens is er een goed administratief systeem werkbaar waarin gegevens en managementinformatie zo eenvoudig mogelijk beschikbaar zijn. Het administratiekantoor Pro Management Onderwijs Support (PMOS) verzorgt de personele en financiële administratie in samenwerking en samenspraak met Floreo.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

5. Personeel

Het is voor Floréo van belang dat ieder personeelslid wordt aangesproken op zijn kwaliteiten, op het verder ontwikkelen van die kwaliteiten en werk doet wat past bij die kwaliteiten en inschaling. Een leerkracht hoort dus zijn kwaliteiten in te zetten in de ontwikkeling en begeleiding van de kinderen. Administratief werk en het organiseren van buitenschoolse activiteiten zal overgenomen moeten worden door lager ingeschaald personeel. Verder vindt Floréo het belangrijk aan te sluiten bij de behoeften van het personeel, dat per generatie flink kan verschillen.

5.1 Ontwikkeling van personeel

Om de doelstellingen te bereiken zijn de gelden voor ontwikkeling en scholing gereserveerd conform de cao-po. Daarnaast wordt er op de scholen veel aandacht besteed aan learning-on-the-job, het van en met elkaar leren.

Via het kwaliteitssysteem WMKPO zijn competenties opgesteld voor startende, basisbekwame en vakbekwame leerkrachten. Vanuit deze vastgestelde competenties worden leerkrachten beoordeeld en kunnen scholing en begeleiding individueel worden afgestemd.

Een startende leerkracht kan bij een voldoende beoordeling binnen 3 jaar doorstromen van salarisschaal L10 naar L10/4 (basisbekwaam). De basisbekwame leerkracht kan binnen 7 jaar doorstromen naar salarisschaal L10/8.

De begeleiding van startende leerkrachten is dit jaar in gang gezet. Naast intervisiebijeenkomsten hebben deze starters de mogelijkheid gekregen om workshops te volgen bij Pabo Thomas More.

5.2 Formatiebeleid

In het voorjaar 2018 is met iedere schooldirecteur, in samenspraak met Pro Management een formatiebespreking gevoerd. Uitgangspunt voor deze formatiebesprekingen zijn de beschikbare middelen op basis van het leerlingaantal op 01-10-2017. Tijdens deze formatiegesprekken is op gedetailleerd niveau gesproken over de inzet van personeel en de daarmee samenhangende personeelslasten waarmee invulling is gegeven aan de voorgenomen besluiten voor de begroting 2018.

5.3 Bestrijding werkdruk

Vanuit het werkdrukakkoord hebben de scholen middelen ontvangen om de werkdruk te verlagen. De teams zijn betrokken in de keuze voor besteding van de beschikbaar gelden. Per school heeft de PMR instemming verleend voor het bestedingsplan.
Op de scholen van Floréo zijn de beschikbare middelen besteed aan zowel personele inzet (onderwijzend personeel, onderwijs ondersteunend personeel, vakleerkrachten) als materiële inzet (chromebooks).
Daarnaast zijn er op enkele scholen, niet financiële, maatregelen genomen om de werkdruk te verlagen.
Voorbeelden hiervan zijn:

- Invoering van het continue rooster met speciale aandacht voor de pauzes van leerkrachten en het gebruiken van specifieke talenten van leerkrachten.
- Het geven van meer ruimte tijdens vergaderingen en studiedagen om administratieve taken te verrichten
- Het schrappen van taken die niet per sé noodzakelijk zijn.
- Het onderzoeken van mogelijkheden om groepsplannen anders vorm te geven
- Invoering continue rooster met speciale aandacht voor de pauzes van leerkrachten
- Het gebruiken van specifieke talenten van leerkrachten

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

5.4 Kengetallen personeel

Onderstaand overzicht geeft de personeelssterkte, afgezet tegen diverse variabelen. Als peildatum is 31-12-2018 genomen.

Figuur 1: Kengetallen personeel peildatum 31-12-2018 (bron: Youforce)

Kengetallen personeel 2018	Aantal	FTE	Percentage
Aantal medewerkers	137	94,4	100
Personeelssterkte naar geslacht			
Aantal mannen	12	10,5	11
Aantal vrouwen	125	83,9	89
Type aanstelling			
Vast	110	76,8	80
Tijdelijk	27	23,2	20
Type arbeidsrelatie			
Voltijd	24	24,0	18
Deeltijd	113	82,4	82
Functiegroep			
Onderwijzend personeel	102	70,7	75
Directiefuncties	8	6,9	7
Onderwijsondersteunend personeel	27	16,8	18

5.5 In- en uitstroom personeel

In 2018 hebben 25 medewerkers de organisatie verlaten, 1 van hen met wederzijds goedvinden, de overige medewerkers op eigen verzoek. 2 van hen hebben gekozen voor vroegpensioen.

De organisatie is er in geslaagd om alle ontstane formatieplekken in te vullen. Dit geldt ook voor de vacante directiefuncties. Op 01-08-2018 is er een nieuwe directeur aangesteld op De Dijck. De directeur van de St. Leonardusschool is per 1 januari 2019 interim-directeur geworden op de Hendrik Boogaardschool, locatie Sportlaan. Dit vanwege de langdurige afwezigheid van de directeur HBS Sportlaan. Op deze school is ook een extra locatieleider aangesteld. De St. Leonardusschool heeft per 1 januari 2019 een meerhoofdige schoolleiding gekregen.

Er is er meer beweging gekomen op de arbeidsmarkt. Dit is ook bij Floréo merkbaar door toename van uitstroom van medewerkers. Medewerkers worden benaderd door andere besturen en durven sneller van baan te wisselen. Op De Dijck heeft dit in de zomervakantie geleid tot het invullen van vacatureruimte van 6 medewerkers. Gedeeltelijk is gekozen voor het benoemen van onderwijsassistenten.

De krapte op de arbeidsmarkt wordt de komende jaren aanzienlijk groter. Dit vraagt om personeelsbeleid dat wervend is en dat ervoor zorgt dat medewerkers met plezier en gemotiveerd bij Floréo werken. Het beleid rond het begeleiden en inzetten van studenten zal worden voortgezet omdat deze groep de belangrijkste groep voor instroom is. De groep starters dient intensief te worden begeleid zodat ook zij behouden blijven voor de organisatie.

De gezamenlijke besturen hebben een plan ontwikkeld dat in de komende jaren zal worden uitgevoerd. Dit plan richt zich op duurzame inzetbaarheid van het huidige personeel, maar ook op mogelijkheden om “stille reservers”, herintreders en zij-instromers, te kunnen gaan inzetten.

Naast deze maatregelen zullen de scholen het onderwijs de komende jaren anders gaan inrichten om kwalitatief goed onderwijs te kunnen blijven verzorgen.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

5.6 Natuurlijk verloop

Figuur 2 : Personeelssterkte per leeftijdscategorie (Bron: Youforce)

Personeelsterkte per leeftijdscategorie	Aantal	Fte	percentage
- 24 jaar	6	3,9	4
25-34 jaar	31	23,2	25
35-44 jaar	30	19,0	20
45-54 jaar	33	22,4	24
55-64 jaar	33	23,0	24
65 jaar ->	4	2,9	3

5.7 Overige ontwikkelingen in 2018

- De P&O adviseur heeft in het kader van de eventuele fusie een benoeming aanvaard bij de samenwerkende besturen voor 0,6 FTE. Het overige deel blijft zij werkzaam voor Floréo.
- De bestuursmedewerkster heeft deeltijd ontslag genomen per 1 oktober 2018. Haar taken worden overgenomen door de administratieve kracht op De Sterrenwacht.

5.8 Functiemix

Dit jaar hebben 3 medewerkers een L11 functie gekregen. Per 1-8-2018 is vanuit de cao-po de functiemix afgeschaft. Wel wil de organisatie blijven streven naar voldoende functiedifferentiatiemogelijkheden binnen Floréo.

5.9 Eigen risicodragerschap/vervangingspool

Op 1-1-2017 is het ERD schap ingegaan. De krapte op de arbeidsmarkt is niet alleen voelbaar in de vaste formaties maar ook in de vervangingsvraag. Om te kunnen voldoen aan de vervangingsbehoefte heeft Floréo haar krachten gebundeld met de besturen op Voorne Putten waarbij er gezamenlijk beleid gevoerd wordt voor het werven en behouden van personeel, zowel van formatieplaatsen als voor de invalpool. Per 1-8-2017 is gestart met de vervangingspool (VPR-pool). Het beleid is dat deze pool voorziet in de langdurige vervangingen (langer dan twee weken). De kortdurende vervangingen worden door de scholen zelf opgelost.

Ondanks deze inspanningen is gebleken dat het in veel gevallen de VPR pool niet heeft kunnen voorzien in vervangingsvragen van de scholen. Verder bleek de bereidwilligheid van medewerkers om te willen werken op de scholen in Maassluis onvoldoende. Om die reden is het aantal pool medewerkers namens Floréo teruggebracht naar 3,6 fte. De scholen in Maassluis hebben een eigen vervangingspool.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

5.10 Verzuim

Figuur 4: Verzuimpercentage 2018 (bron: Youforce)

Categorie	Verzuimpercentage 2018	Verzuimpercentage 2017	Landelijk 2016 (Bron: DUO)
Kort verzuim (0-8 dagen)	0,7	0,6	--
Kort middel (8-43 dagen)	0,7	1,0	--
Lang (43-365 dagen)	4,1	5,1	--
Meer dan 365 dagen	3,1	1,1	--
Totaal	8,7	7,8	6,3
Overigen			
Meldingsfrequentie	0,9	0,9	1,2
Gemiddelde Verzuimduur in dagen	18,8	24,49	20

Het verzuimpercentage over 2018 bedraagt 8,7% en laat hiermee een verdere verhoging zien ten opzichte van 2016 en 2017. Het landelijke verzuimpercentage over 2018 is nog niet bekend. Over 2016 bedroeg dit percentage 6,3%.
De verhoging van het verzuimpercentage is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan niet arbeid gerelateerd verzuim. Dit heeft geresulteerd in een toename van het langdurig verzuim. Zoals uit figuur 4 blijkt is de meldingsfrequentie gelijk gebleven en de gemiddelde verzuimduur gedaald.

5.11 Verzuimaanpak

Het personeelsbeleid zal zich de komende jaren toeleggen op preventief beleid ten aanzien van werkdruk en psychisch verzuim. Hierbij kan deels gekozen worden voor een algemene aanpak om medewerkers duurzaam inzetbaar te houden maar er zal ook gekeken worden naar “maatwerk” oplossingen die passend zijn bij de leeftijd en levensfase van de medewerkers.

Floréo heeft de Arbo-unie als arbodienst voor de invulling van verzuimbegeleiding. Verzuimbegeleiding is nodig wanneer een medewerker ziek wordt en begeleiding nodig heeft om terug te keren naar zijn/haar werksituatie of naar een andere werksituatie binnen of buiten de eigen organisatie. Ook wordt de arbodienst ingezet voor preventie. De medewerkers worden jaarlijks gewezen op de mogelijkheid om het arbeidsomstandig-hedenspreekuur te bezoeken. De medewerker kan hier ter voorkoming van toekomstig verzuim in gesprek met een bedrijfsarts. Hiervan is in 2018 vier keer gebruik gemaakt.

De verzuimbegeleiding binnen de organisatie wordt uitgevoerd door de schooldirecteur in samenspraak met de HR-adviseur. Zij laten zich hierbij adviseren door de bedrijfsarts. Indien dit nodig geacht wordt vindt er een doorverwijzing plaats naar externe deskundigen zoals de bedrijfsmaatschappelijk werker, psycholoog, huisarts/specialist/therapeut. Ook zijn er interventies mogelijk die uitgevoerd worden door andere bureaus.

Floréo krijgt begeleiding van het Vervangingsfonds (Plan V). In 2018 hebben enkele bijeenkomsten plaatsgevonden waarbij verzuimdossiers zijn besproken. Tevens is binnen de werkgroep gesproken over personeelsbeleid en/of interventies die een positieve uitwerking hebben op het verzuim.

In 2018 heeft twee maal een Sociaal Medisch Overleg (SMO’s) plaatsgevonden waarbij in een gezamenlijk overleg de complexe en/of langdurig verzuimende medewerkers zijn besproken. Geconcludeerd is dat het verzuim voornamelijk veroorzaakt is door niet beïnvloedbaar verzuim.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

6. Huisvesting

Floréo vindt het van belang dat de scholen op een wijze ingericht zijn waarin ze hun doelstellingen kunnen bereiken. De gebouwen moeten zodanig ingericht zijn dat ze geschikt zijn voor ontwikkelingen op het gebied van Integrale Kind Centra (IKC), ouderparticipatie en wijkparticipatie.

6.1 Doorcentralisatie Kardinaal Alfrinkschool

Er worden momenteel 2 opties besproken; in beide opties gaat de KAS naar het Wilgenrijk. De gemeenteraad moet nog definitieve goedkeuring geven aan het plan. De planning is om het project af te ronden in 2021.

6.2 Nieuwbouw Sportlaan

Wat betreft nieuwbouw voor de Hendrik Boogaard Sportlaan vordert het proces. Het wordt een deel van het KC Schoolslag, waar de Brug, de Montessorischool en de Kinderkoepel ook gehuisvest worden. Het schetsontwerp is goedgekeurd. Wekelijks vergadert de gebruikersgroep (architect, gemeente, leidinggevenden van de deelnemende partijen). Ter ondersteuning heeft Floréo een externe adviseur toegevoegd aan deze groep. Volgens de huidige planning kan de school in augustus 2020 in gebruik genomen worden.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

7. Opleiden in de school

Competente leerkrachten vormen een absolute voorwaarde voor goed onderwijs. Het opdoen van ervaring in een school is minstens even belangrijk als het opdoen van kennis op de opleiding. Scholen moeten daarom een duidelijke rol spelen en verantwoordelijkheden krijgen bij de opleiding van leerkrachten.

Door de steeds groter wordende druk op de arbeidsmarkt zijn de opbrengsten van ons beleid in de afgelopen jaren goed zichtbaar. We hebben meer Lio-ers dan vacatures. Wij kunnen hen, onder strikte voorwaarden, ook inzetten om te vervangen.

Floréo is blijvend in trek bij studenten van Thomas More, waardoor alle stageplaatsen ingevuld kunnen worden. Meestal hebben we meer studenten dan we gevraagd hebben. De Opleiders in de scholen nemen hun taken meer dan serieus en begeleiden de studenten, zoals we met elkaar hebben afgesproken. We beoordelen de studenten zelf, totdat ze voor hun eindexamen opgaan. Is er een slechte match tussen mentor en student, dan verplaatsen we de student naar een mentor, die wel bij deze student past. Twee, drie keer per jaar zijn er intervisiebijeenkomsten met de studenten in Maassluis en onze studenten op Voorne Putten. In mei organiseren we een dag met alle studenten, die bij Floréo lopen om hen te bedanken en om hen te inspireren.

Op Opleiders begeleiden ook de startende leerkrachten totdat ze in schaal LA4 zitten. Leerkrachten, die nieuw op school zijn, worden ook door hen begeleid.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

8. Integrale Kindcentra

Floréo vindt het belangrijk dat alle kinderen binnen het schoolgebouw in een eenduidig pedagogisch klimaat worden begeleid. Daarnaast vindt Floréo het belangrijk dat er ruimte is voor de eigen ontwikkelingslijn van kinderen, zodat kinderen niet op steeds jongere leeftijd aan dubieuze gemiddeldes moeten voldoen. Buiten schooltijd is het van belang dat kinderen in vrijheid kunnen bewegen zonder teveel bemoeienis van professionals.

De volgende IKC gebeurtenissen hebben er binnen Floréo plaatsgevonden:

1 De Hendrik Boogaard Sportlaan groeit naar een IKC in de nieuwbouw. Er is een pilot gaande op de Wateringe, waar de Hendrik Boogaard inhoudelijk ook over nadenkt. De opbrengsten van deze pilot worden meegenomen naar de KC Schoolslag.

2 In het gebouw van de Sterrenwacht en collegaschool de Brandaris is een ruimte gecreëerd voor kinderopvang. Daardoor is er een intensieve samenwerking tot stand gekomen tussen de twee scholen en de KInderkoepel.

3 De Leonardusschool heeft het voortouw genomen om hechter te gaan samenwerken met de scholen en de zorginstellingen op het Goote Plein. De tussenschoolse opvang wordt nu verzorgd door Humanitas.

4 TinTin verzorgt de peuteropvang op de Kardinaal Alfrinkschool en De Dijck. De samenwerking staat nog in de kinderschoenen.

5 De Hendrik Boogaard Rode Kruislaan komt niet tot samenwerking met het Palet om te komen tot een gezamenlijk IKC.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

9. Verbinding met de maatschappij

Floréo wil een verbindende factor zijn in de wijk waar haar scholen staan. Hierbij vindt Floréo het belangrijk dat kinderen zich breed ontwikkelen en daar hoort een maatschappelijke ontwikkeling ook bij. Niet buitensluiten is niet alleen een thema in onze scholen maar ook onze visie op de maatschappij.

In Hellevoetsluis heeft de gemeente 5 jaar geleden beleid uitgezet om te komen tot wijkgerichte IKC`s. Het begint in samenwerking met Kindkracht een werkelijkheid te worden. In de wijken Schoolslag en de Struyten zijn grote stappen gezet met de scholen van Floréo. In de Ravense Hoek is het proces tijdelijk stopgezet. Dit is de opmaat om van daaruit ook de samenwerking aan te gaan met alle instellingen, die in de wijk zijn. Het beleid riicht zich nu op deze samenwerking in de komende jaren.

De Sterrenwacht en de Brandaris hebben een gezamenlijk project "De Vreedzame Wijk ingekocht en wordt nu ingezet.

De directeur van de Leonardusschool is de grote voortrekker in de samenwerking op het Goote Plein. Daar zijn drie scholen, een zorggebouw, een bibliotheek, een sporthal, een theater en wijkinstellingen gegroepeerd. Floréo ondersteunt en faciliteert deze wijkgerichte aan pak.

Floréo is groot voorstander om deelgenoot te zijn van de op te richten coöperatie Doordecentralisatie schoolgebouwen in Maassluis. Daarin wordt gekeken naar noodzakelijke onderwijsruimte in de wijk. Dit nodigt scholen nadrukkelijk uit om samen te gaan werken in de wijk. Het hoofddoel blijft om met alle instellingen in de wijk samen te werken.

9.1 Johan Cruijff Foundation

Stichting PUSH heeft de besturen in Hellevoetsluis in contact gebracht met Schoolplein14 van de Johan Cruyff Foundation. Alle onderwijsbesturen hebben aangegeven enthousiast te zijn en achter het idee te staan.

Voorwaarde is wel dat de scholen pleinen (gaan) delen met elkaar samenwerken en het niet als concurrentiebeding inzetten. De Cruyff Foundation kan zich hier volledig in vinden. Hun stelregel is immers ‘alleen kun je niets, je moet het samen doen’.

Financieel wordt dit gedragen door de gemeente, in dit geval Hellevoetsluis, Rabobank Voorne Putten en de scholen. De bijdrage per school is € 2000,-. Het wordt ook uitgerold bij de nieuwbouw van de Hendrik Boogaardschool Sportlaan. Scholen hebben de gelegenheid gehad zich aan te melden. De Sterrenwacht en later de Hendrik Boogaard Sportlaan gaan meedoen.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

10. Duurzaamheid

Voor Floréo heeft het onderwerp Duurzaamheid meerdere kanten. We denken dan aan medewerkers, gebouwen, ons onderwijs en de toekomst van de kinderen. Floréo leeft met de overtuiging dat de wereld er in de komende decennia totaal anders uit gaat zien. Daarom voelt Floréo een grote verantwoordelijkheid om het beleid daarop te richten.

10.1 Het onderwijs

Het huidige onderwijs is nog steeds gebaseerd op het industriële tijdperk. We zitten echter midden in realisatie van het digitale tijdperk. Het is niet te overzien wat dit precies gaat betekenen. Ons onderwijs zal de komende jaren zich gaan richten op nieuwe technologieën, kunst en cultuur en verder gaan investeren in emotionele, spirituele, sociale en fysieke intelligentie en empathie etc. Daarvoor zal de huidige organisatie losgelaten moeten worden en een leeromgeving aangeboden worden waarin ruimte en vertrouwen centraal staan. Floréo heeft hiervoor een bestuursmedewerkster aangenomen om dit te onderzoeken en aan te bieden aan de verschillende scholen.

10.2 De medewerkers

In deze jaargang werd het tekort aan (inval)leerkrachten voor het eerst merkbaar. Floréo maakt deel uit van de vervangingspool op Voorne Putten, maar heeft daar niet altijd gebruik van kunnen maken, omdat de pool leeg was. Er is noodgedwongen beroep gedaan op stagiaires, onderwijsassistenten en parttimers om de lessen door te laten gaan. Het verhoogt de werkdruk voor deze ingezette mensen, maar ook voor de andere medewerkers. Deze situatie is ongewenst en er is voor de komende jaren beleid ontwikkeld om te voorkomen dat medewerkers uitvallen en studenten niet de opleiding krijgen, waar ze recht op hebben.

10.3 De gebouwen

Het gebouw van de Sint Leonardusschool is het afgelopen jaar verduurzaamd door SlimOpgewekt. Er is voor deze partij gekozen, omdat zij in het hele proces de kinderen meenemen om ze bewust te maken van de noodzaak om voor de wereld te gaan zorgen.

10.4 Toekomst van de kinderen

Dit jaar is duidelijk een nieuwe visie gegroeid, omdat onze eerste verantwoordelijkheid de toekomst van de kinderen is. Deze kinderen gaan deel uitmaken van een wereld, die wij niet kennen. Daarvoor is leiderschap onontbeerlijk, een wendbare organisatie en een sterke onderlinge verbinding. Daaraan is hard gewerkt, wellicht voor velen nog niet zichtbaar.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

11. Financieel beleid

De koers naar de toekomst in nog niet vastomlijnd. Het staat hierdoor nog niet vast of Floréo als stichting zal blijven bestaan. De scholen zullen echter wel blijven bestaan. Het is daarom van belang de financiële reserves in te zetten in het voortbestaan van de scholen.

11.1 Financieel beheer

Het financieel beleidsplan wordt jaarlijks vastgesteld, dat zowel bovenschools - als op schoolniveau de planning en control-cyclus beschrijft.

Het bestuur moet financiële beleidslijnen formuleren en vaststellen. Financiële doelstellingen (streefgetallen voor solvabiliteit, liquiditeit, rentabiliteit) en richtlijnen voor de allocatie van middelen liggen daaraan ten grondslag. De planning- en controlcyclus kent een duidelijke kaderstelling.

De financiering (lumpsum) vanuit het Ministerie OCW voor het primair onderwijs is gebaseerd op het aantal leerlingen per school en het aantal gewichtenleerlingen per school. De leerlingaantallen zijn hiermee voor 90% bepalend voor de inkomsten van de Stichting. Het is voor de inkomstenstroom van belang om een stabiel of stijgend leerlingaantal te hebben. Een goede prognose en bewaking van de in - en uitstroom van leerlingen maakt het mogelijk om tijdig maatregelen te kunnen nemen.

De goede samenwerking met Pro Management Onderwijssupport in Delft voor de administratieve handelingen is dit jaar naar tevredenheid gecontinueerd.

11.2 Financiële analyse op de balans

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balans.

Op korte termijn beschikbaar	**31-12-2018**	**31-12-2017**
Liquide middelen	1.395.048	1.546.226
Vorderingen	561.824	558.151
Kortlopende schulden	-837.086	-906.907
Werkkapitaal	**1.119.786**	**1.197.470**
Vastgelegd op lange termijn		
Materiële en financiële vaste activa	1.369.034	1.301.253
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen	**2.488.820**	**2.498.723**
Deze financiering vond plaats met		
Eigen vermogen	1.893.400	2.038.180
Voorzieningen	489.238	460.543
Langlopende schulden	106.182	-
	2.488.820	**2.498.723**

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Balans

Activa	**31-12-2018**	**31-12-2017**
Materiële vaste activa	1.272.734	1.233.753
Financiële vaste activa	96.300	67.500
Vorderingen	561.824	558.151
Liquide middelen	1.395.048	1.546.226
Werkkapitaal	**3.325.906**	**3.405.630**
Passiva		
Eigen vermogen	1.893.400	2.038.180
Voorzieningen	489.238	460.543
Langlopende schulden	106.182	-
Kortlopende schulden	837.086	906.907
	3.325.906	**3.405.630**

Toelichting op de balans

Het balanstotaal is ten opzichte van 2017 met circa € 80.000 afgenomen.

Materiele vaste activa
De waarde van de materiële vaste activa (aanschaf inventaris, ICT, gebouwen en leermethoden, na aftrek afschrijvingen) is met € 38.000 toegenomen. De totale investeringen in 2018 bedroegen € 282.000; hiervoor was € 228.000 begroot.
De investeringen onder gebouwen en terreinen betreffen de in 2018 geplaatste PV-installaties (zonnepanelen en Led verlichting € 112.000). De PV-installaties houden in de integrale levering en installatie inclusief bekabeling en montagemateriaal alsmede de plaatsing van Led verlichting en Educubes. Deze investering is verricht in het kader van duurzaamheidsmaatregelen,
De PV-installaties (zonnepanelen en Led verlichting) bevinden zich op de volgende vastgoedlocaties: St Leonardusschool, Gooteplein 2, 3232 DA te Brielle. Deze post is niet begroot.
Voor deze investering is een financial lease overeenkomst afgesloten opgenomen onder de langlopende schulden.
De overige investeringen in ICT, Leermethoden en inventaris wijken licht af van de begroting.
ICT : er is voor € 103.000 geïnvesteerd in ICT begroot € 90.000.
Leermethoden : er is voor € 48.000 geïnvesteerd in leermethoden (begroot € 58.000).
Inventaris: er is voor € 20.000 geïnvesteerd in inventaris (begroot € 80.000).

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa is toegenomen doordat de Leonardusschool gekozen heeft voor Snappet, een digitale leeromgeving. Voor de ter beschikking gestelde tablets is een borg van € 150,- per tablet betaald.

Vorderingen
De vorderingen bestaan uit debiteuren, te ontvangen subsidie OCW, vooruitbetaalde facturen en overlopende activa. De post is nauwelijks gewijzigd t.o.v. voorgaand boekjaar. In 2019 zijn de vorderingen ontvangen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn afgenomen met € 151.000. Uit het kasstroomoverzicht is af te lezen welke posten de stand van de liquide middelen hebben beïnvloed.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Eigen Vermogen
De algemene reserve dient in eerste instantie voor het afdekken van toekomstige risico's. Daarnaast is de algemene reserve beschikbaar om nieuwe activiteiten op onderwijsgebied te ontplooien en eventuele financiële tegenvallers in de bedrijfsvoering mee op te vangen. Het negatieve resultaat wordt geheel ten laste van de algemene reserve gebracht. Aan de private reserve wordt de rente over het afgelopen boekjaar toegekend. Hiervoor is als grondslag de private reserve gehanteerd.

Voorzieningen
In 2018 zijn de uitgaven voor groot onderhoud aan de schoolgebouwen € 41.000, de dotatie voor 2018 is € 118.000. Hierdoor is de voorziening groot onderhoud toegenomen in vergelijking met vorig jaar. De uitgaven groot onderhoud staan onder toezicht van de organisatie Anculus. De stand van de voorziening per 31-12-2018 is opgesteld conform het MeerjarenOnderhoudsPlan van de stichting. De personele voorzieningen zijn conform verstrekte opgave in de balans opgenomen. De personele voorziening voor langdurig zieken is van toepassing sinds de stichting EigenRisicoDrager is geworden. In 2018 zijn er minder langdurig zieken ten opzichte van 2017, hierdoor is de voorziening afgenomen van € 88.000 naar € 46.000.

Langlopende schulden
In 2018 is een financial lease overeenkomst afgesloten ter dekking van de duurzaamheidsinvesteringen in gebouwen. De overeenkomst is afgesloten voor 15 jaar tegen een rente van 4,1%. De lening verstrekker is het Duurzaamheidsfonds “Slim Opgewekt”.

Kortlopende schulden
In 2018 zijn de kortlopende schulden met € 70. 000 afgenomen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat de stand per 31-12-2018 van de overige schulden en overlopende passiva lager zijn.

11.3 Financiële analyse resultaat

Ter analyse van het resultaat dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de winst en verliesrekening.

		Begroting				
Baten	**2018**	**2018**	**Verschil**	**2018**	**2017**	**Verschil**
Rijksbijdragen	7.976.070	7.341.300	634.770	7.976.070	7.576.819	399.251
Overige baten	402.243	145.400	256.843	402.243	284.880	117.363
	8.378.313	7.486.700	891.613	8.378.313	7.861.699	516.614
Lasten						
Personele lasten	6.909.307	6.063.300	846.007	6.909.307	6.659.800	249.507
Afschrijvingen	243.732	247.700	-3.968	243.732	239.846	3.886
Huisvestingslasten	601.089	582.500	18.589	601.089	505.813	95.276
Overige instellingslasten	378.037	201.700	176.337	378.037	349.552	28.485
Leermiddelen (PO)	393.205	344.700	48.505	393.205	352.275	40.930
	8.525.370	7.439.900	1.085.470	8.525.370	8.107.286	418.084
Saldo baten en lasten	**-147.057**	**46.800**	**-193.857**	**-147.057**	**-245.587**	**98.530**
Financiële baten en lasten	2.277	8.100	-5.823	2.277	4.035	-1.758
Exploitatieresultaat	**-144.780**	**54.900**	**-199.680**	**-144.780**	**-241.552**	**96.772**

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Baten rijksbijdragen.
De rijksbijdragen zijn in 2018 € 635.000 hoger dan begroot. Het Ministerie van Onderwijs heeft gedurende het boekjaar 2018 een indexatie toegepast op de bekostiging. De indexatie is het gevolg van CAO onderhandelingen die tot gevolg hebben gehad dat de lonen zijn gestegen in de nieuwe CAO voor het Onderwijs, daarnaast is met ingang van het schooljaar 2018-2019 circa € 155,- per leerling toegekend in het kader van de aanpak van de werkdruk. Tegenover de indexatie en extra subsidie staan eveneens personeelslasten.
De afwijking ten opzichte van het resultaat van 2017 heeft dezelfde reden als bovenstaand.

Overige baten
Onder de overige baten vallen onder andere medegebruik onroerende zaken (€ 52.000), personeel uitgeleend aan derden € 203.000, ouderbijdragen en schoolgelden (€ 89.000). De totale post wijkt € 257.000 af van de begroting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de personeel uitgeleend aan derden. Dit betreft de vergoeding vervangingspool, in de begroting is hier voorzichtig mee omgegaan (€ 147.000). Daarnaast zijn de gegevens voor de ouderbijdragen niet begroot.
De afwijking ten opzichte van het resultaat van 2017 betreft alleen de toelichting op personeel uitgeleend aan derden.

Personele lasten
De totale personele lasten zijn € 846.000 hoger dan begroot. Met name de loonkosten zijn toegenomen, doordat vakbonden en de werkgeversorganisatie PO-raad in 2018 een nieuwe CAO hebben afgesproken, met als gevolg een loonsverhoging voor de hele sector primair onderwijs (po). Weliswaar zijn de afspraken over de CAO in de loop van 2018 afgesproken, echter zijn de lonen voor het Primair Onderwijs met terugwerkende kracht naar begin 2018 verhoogd (2,2%). Daarnaast is er een eenmalige uitkering van € 750,- per FTE uitgevoerd (€ 630.000).
De toename in 2018 valt eveneens te verklaren door extra uitgaven in het kader van de werkdrukregeling. De overige personeelslasten zijn € 205.000 hoger dan begroot. Bijzondere afwijkingen zijn de afname van de personele voorzieningen (€ 49.000), toename van de inhuur van derden om de vraag naar vervanging van personeel en directie op te lossen (€ 192.000), sterke toename van het aantal verzuimdossiers, waardoor de arbokosten zijn toegenomen (€ 30.000) en toename van de kosten voor bekwaamheidsbevordering en scholing (€ 50.000)

Afschrijvingen
De afschrijvingen zijn € 4.000 lager dan begroot.

H*uisvestingslasten*
De huisvestingslasten zijn € 18.000 hoger dan begroot voor 2018. Deze toename wordt met name veroorzaakt door de overschrijding op de post preventief onderhoud (€ 48.000), waarin onder andere het schilderwerk op de Kardinaal Alfrinkschool is opgenomen. De dotatie aan de onderhoudsvoorziening is € 30.000 lager opgenomen dan begroot omdat dit voldoende is om de komende jaren uitvoering te geven aan het meerjarenonderhoudsplan.

Overige instellingslasten
De overige instellingslasten zijn in 2018 € 176.000 hoger dan begroot.
De belangrijkste posten die hebben bijgedragen aan deze hogere uitgaven zijn:

- lasten t.b.v. juridisch advies	€	30.000
- lasten t.b.v. ouderbijdragen (niet begroot)	€	90.000
- lasten overige uitgaven (bibliotheek Zuid Hollandse Delta)	€	15.000

Leermiddelen en ICT
Hogere uitgaven dan begroot (€ 48.000) voor met name de kosten voor reproductie en leermiddelen zijn sterk toegenomen. De begroting is te laag opgenomen. Het jaarlijks verbruik is hoger.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

11.4 Financiële kerncijfers

Onderstaand treft u de financiële gegevens aan over de voorgaande boekjaren.

Leerlingen per 1-10	**2018**	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**
St. Leonardus	344	352	348	357	364
Kardinaal Alfrink	126	127	122	137	139
Hendrik Boogaard Sportl.	273	282	269	287	288
Hendrik Boogaard R K	288	297	306	303	327
De Sterrenwacht	125	148	147	144	129
De Dijck	235	279	305	333	338
	1.391	**1.485**	**1.497**	**1.561**	**1.585**

De terugloop van het aantal leerlingen vindt de laatste jaren plaats op alle scholen. De terugloop heeft met name te maken met demografische ontwikkelingen in de wijken waar de scholen gevestigd zijn. Andere scholen in de wijk hebben te maken met dezelfde situatie.

Personeel in dienst	**2018**	**2017**	**2016**
Totaal fte	94	93	97
Totaal personen	137	136	141
Totaal man	12	10	10
Totaal vrouw	125	126	131

Exploitatie	**2018**	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**
Baten					
Rijksbijdragen	7.976.070	7.576.819	7.503.911	7.363.647	7.259.565
Overige overheidsbijdragen	-	-	-	-	26.412
Overige baten	402.243	284.880	253.136	204.299	276.269
Totaal baten	8.378.313	7.861.699	7.757.047	7.567.946	7.562.246
Lasten					
Personele lasten	6.909.307	6.659.800	6.303.038	6.169.257	6.238.262
Afschrijvingen	243.732	239.846	231.829	224.062	230.819
Huisvestingslasten	601.089	505.813	898.231	559.028	553.434
Overige instellingslasten	378.037	349.552	369.582	326.754	325.644
Leermiddelen (PO)	393.205	352.275	333.029	327.735	332.235
Totaal lasten	8.525.370	8.107.286	8.135.709	7.606.836	7.680.394
Saldo baten en lasten	**-147.057**	**-245.587**	**-378.662**	**-38.890**	**-118.148**
Financiële baten en lasten	2.277	4.035	8.040	12.480	18.359
Resultaat	**-144.780**	**-241.552**	**-370.622**	**-26.410**	**-99.789**

Ratio's	**2018**	**2017**	**2016**	**2015**	**2014**
Eigen vermogen	1.893.400	2.038.180	2.279.732	2.650.354	2.676.764
Voorzieningen	489.238	460.543	350.393	296.610	257.039
Solvabiliteitsratio	56,93%	59,85%	67,27%	71,40%	72,61%
Liquiditeit	2,34	2,32	2,97	3,29	3,29
Kapitalisatiefactor	37,3%	43,3%	42,0%	47,1%	46,5%
Weerstandsvermogen	1.893.400	2.038.180	2.279.732	2.650.354	2.676.764
Weerstandsvermogen/totale baten	22,6%	25,9%	29,4%	35,0%	35,3%
Huisvestingsratio	7,1%	6,2%	11,0%	11,0%	7,3%
Rentabiliteit	-1,7%	-3,1%	-4,8%	-4,8%	-0,3%

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Toelichting Ratio's bij het toezicht op de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen

De gehanteerde indicatoren en signaleringswaarden voor het toezicht op de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen binnen het primair onderwijs worden hieronder weergegeven.

Indicatoren PO	Signaleringswaarden
Solvabiliteit (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen	<30%
Liquiditeit (current ratio) vlottende activa/kortlopende schulden	<0,75
Huisvestingsratio ((huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen)/totale lasten	>10%
Weerstandsvermogen, (eigen vermogen/totale baten)	< 5%
Rentabiliteit, (resultaat/totale baten)	3-jarig < 0% 2-jarig < -5% 1-jarig < -10%

Solvabiliteit
De solvabiliteit geeft aan in welke mate een organisatie op langere termijn in staat is om aan haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

Liquiditeit
De liquiditeit van een organisatie wordt uitgedrukt in een verhoudingscijfer, waarbij de vlottende activa worden gedeeld door de kortlopende schulden.

Dit cijfer geeft aan in welke mate op korte termijn aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan zonder dat de continuïteit van de Stichting in gevaar wordt gebracht.

In het algemeen wordt een norm van 1,5 voldoende geacht. Er zijn echter overige factoren waarmee rekening dient te worden gehouden.

Huisvestingsratio
De huisvestingsratio wordt berekend door de uitgaven huisvesting te delen door de totale lasten. Het geeft weer het percentage uitgaven aan huisvesting.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate een organisatie financieel in staat is om haar lopende bedrijfsactiviteiten voort te kunnen zetten en aan haar verplichtingen, het verzorgen van onderwijs, te voldoen. Het weerstandsvermogen wordt berekend door het eigen vermogen (exclusief het private deel) te delen door de totale baten inclusief rente-inkomsten.

Rentabiliteit
De rentabiliteit is een kengetal dat inzicht geeft in het rendement van de instelling.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

11.5 Treasury verslag

Het vermogensbeheer binnen de stichting wordt gevoerd door de directeur-bestuurder. De overtollige liquide middelen zijn in 2018 op spaarrekeningen geplaatst.

De Stichting voldoet in 2018 aan de voorwaarden vastgesteld in het treasurystatuut. Dit treasurystatuut voldoet aan de regeling beleggen, lenen en derivaten dat sinds 15 juni 2016 van toepassing is op onderwijsinstellingen.

11.6 Toekomstparagraaf

In het kader van gewijzigde regelgeving van het ministerie dient vanaf 2013 elk jaarverslag een paragraaf te bevatten waarin de continuïteit wordt weergegeven alsmede de melding van relevante zaken die een relatie hebben met risicobeheersing.

De begroting 2019 en verder is opgesteld op basis van voortzetting bevoegd gezag in zijn huidige hoedanigheid. In 2018 is in overleg met GMR, RvT en directeuren besloten om de scholen in Maassluis en de scholen op Voorne Putten een andere koers te laten varen. Op Voorne Putten is een intentieverklaring getekend met Primo, VCO de Kring en Stichting Samenwerkingsscholen om een traject naar fusie per 1-8-2020 te onderzoeken. De scholen in Maassluis sluiten aan bij één van de besturen in de eigen regio.

Leerlingaantallen				Prognose	Prognose	Prognose
	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021
Leerlingen < 8 jaar	668	678	630	616	619	619
Leerlingen => 8 jaar	827	807	761	740	718	717
	1.495	1.485	1.391	1.356	1.337	1.336
Verschil ten opzicht van vorig jaar			-94	-35	-19	-1

Het leerlingaantal neemt al een aantal jaren af. Deze afname zet zich naar verwachting voort tot de teldatum 1-10-2020. De overige scholen hebben te maken met een afname van het aantal leerlingen. Na de teldatum in 2020 is de verwachting dat het aantal leerlingen stabiel blijft, of licht zal toenemen.

Personeelsformatie

FTE	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021
DIR	8	8	7	7
OP	71	69	69	69
OOP	14	11	11	11
Totaal	93	89	88	87

%	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021
DIR	9%	9%	8%	8%
OP	76%	78%	79%	79%
OOP	15%	13%	13%	13%

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

In de formatie wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de situatie bij aanvang van het schooljaar. Dit betekent dat er formatie wordt toebedeeld op grond van wat een school nodig heeft (T) en niet waarop de bekostiging is gebaseerd (T-1).

Het aantal FTE in 2019 zal afnemen, als gevolg van de afname van het aantal leerlingen. Daarna zal de formatie stabiel blijven als gevolg van de stabiliteit in het leerlingaantal.

Balans	**2018 Werkelijk**	**2019 Begroting**	**2020 Begroting**	**2021 Begroting**	**2022 Begroting**
Activa					
Materiele vaste activa	1.272.734	1.479.634	1.427.234	1.300.834	1.183.034
Financiele vaste activa	96.300	96.300	96.300	96.300	96.300
Vorderingen	561.824	561.824	561.824	561.824	561.824
Liquide middelen	1.395.048	1.199.662	1.267.347	1.371.336	1.489.525
	3.325.906	**3.337.420**	**3.352.705**	**3.330.294**	**3.330.683**
Passiva					
Algemene reserve	1.469.119	1.486.144	1.506.940	1.490.040	1.495.940
Bestemmingsreserve privaat	424.281	424.281	424.281	424.281	424.281
Voorzieningen	489.238	489.238	489.238	489.238	489.238
Langlopende leningen	106.182	100.671	95.160	89.649	84.138
Kortlopende schulden	837.086	837.086	837.086	837.086	837.086
	3.325.906	**3.337.420**	**3.352.705**	**3.330.294**	**3.330.683**

Toelichting op de balans

ACTIVA
Materiële vaste activa
In 2019 er voor € 453.000 begroot ter ontwikkeling van ICT, vervanging inventaris en vernieuwing van lesmethoden.

Vorderingen
De vorderingen bestaat uit kortlopende vorderingen en liquide middelen.
Deze post is nauwelijks te voorspellen en hangt nauw samen met de kortlopende schulden, waar bijvoorbeeld de crediteuren onder vallen.
Bij de berekening van vlottende activa is de stand per 31 december 2018 als uitgangspunt genomen en zijn de volgende mutaties hierbij verrekent:

- de mutaties van de materiële vaste activa (investeringen gaan ten laste van het banksaldo, afschrijvingen zijn lasten maar geen uitgaven).
- het resultaat (winst zorgt voor extra liquide middelen, verlies voor een afname).

PASSIVA
Eigen vermogen
Het vermogen dient ter financiering van materiele vaste activa en ter dekking van de gekapitaliseerde risico's opgenomen in de risicoparagraaf.
Het totale eigen vermogen kan, behoudens stelselwijzigingen, alleen muteren door middel van het behaalde resultaat.

Voorzieningen
Deze balanspost wordt vooral gevormd door de huisvestingsvoorziening waar het meerjarenonderhoudsplan aan ten grondslag ligt.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Naast de onderhoudsvoorziening zijn er personele voorzieningen zoals jubileum en langdurig zieken onder deze post verwerkt.

Kortlopende schulden
Deze post is nauwelijks te voorspellen en hangt nauw samen met de vlottende activa.

Exploitatie	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
	Werkelijk	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**
Baten					
Rijksbijdragen	7.976.070	7.829.200	7.508.900	7.386.000	7.344.900
Overige overheidsbijdragen	-	-	-	-	-
Overige baten	402.243	212.600	210.500	210.500	210.500
	8.378.313	8.041.800	7.719.400	7.596.500	7.555.400
Lasten					
Personele lasten	6.909.307	6.600.975	6.318.604	6.254.400	6.205.100
Afschrijvingen	243.732	246.500	224.400	203.400	188.800
Huisvestingslasten	601.089	586.200	584.900	584.900	584.900
Overige instellingslasten	771.242	590.000	569.600	569.600	569.600
	8.525.370	8.023.675	7.697.504	7.612.300	7.548.400
Saldo baten en lasten	**-147.057**	**18.125**	**21.896**	**-15.800**	**7.000**
Financiële baten en lasten	2.277	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
Resultaat	**-144.780**	**17.025**	**20.796**	**-16.900**	**5.900**

Toelichting op de begroting 2019
In 2019 wordt een positief resultaat verwacht van € 17.025.

De begroting 2019 kenmerkt zich door een bijzondere omstandigheid. Per 1 oktober 2018 zijn de leerlingaantallen afgenomen. Hierdoor zal de subsidie van OCW vanaf augustus 2019 ruim € 400.000 lager zijn. Voor het kalenderjaar 2019 telt deze subsidie voor 5/12 mee (€ 160.000). Bij de start van het schooljaar 2018/2019 is voor wat betreft de personeelsbezetting, bij met name de scholen De Dijck en Hendrik Boogaard Rode Kruislaan, al rekening gehouden met de afname van het aantal leerlingen. Hierdoor zijn de salarislasten lager, echter de subsidie van OCW wordt nog een schooljaar op basis van de leerlingen per 1-10-2017 bekostigd.
De subsidie op basis van de leerlingaantallen 1-10-2017 en de daarentegen lagere salariskosten zorgen voor een positief effect op de begroting.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Kasstroom

Kasstroom uit operationele activiteiten	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
	Werkelijk	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-144.780	17.025	20.796	-16.900	5.900
Afschrijvingen	243.732	246.500	224.400	203.400	188.800
Mutaties werkkapitaal					
- Vorderingen	-38.030	-	-	-	-
- Kortlopende schulden	-75.332	-	-	-	-
	-113.362	-	-	-	-
Mutaties voorzieningen	28.695	-	-	-	-
	28.695	-	-	-	-
	14.285	**263.525**	**245.196**	**186.500**	**194.700**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Materiële vaste activa	-282.713	-453.400	-172.000	-77.000	-71.000
Financiële vaste activa	-28.800	-	-	-	-
	-311.513	**-453.400**	**-172.000**	**-77.000**	**-71.000**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Mutatie overige langlopende schulden	**111.693**	**-5.511**	**-5.511**	**-5.511**	**-5.511**
Mutatie liquide middelen	**-185.535**	**-195.386**	**67.685**	**103.989**	**118.189**

Kengetallen		**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
	Norm	**Werkelijk**	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**
Solvabiliteit	**30,00%**	56,93%	57,24%	57,60%	57,48%	57,65%
Eigen vermogen/totaal vermogen						
Liquiditeit	**0,5 - 1,5**	2,34	2,10	2,19	2,31	2,45
Vlottende activa/kortlopende schulden						
Huisvestingsratio	**10,00%**	7,05%	7,31%	7,60%	7,68%	7,75%
Huisvestingslasten/totale lasten						
Rentabiliteit	**0%-5%**	-1,73%	0,21%	0,27%	-0,22%	0,08%
Exploitatieresultaat/baten						

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

11.7 Risicoanalyse

Stichting Floréo hanteert een planning- en control cyclus, waarin beleidsvoornemens als de begroting, het strategisch beleidsplan en de schoolpannen worden bewaakt met behulp van managementinformatie. Hiervoor verschijnen periodiek (kwartaal)rapportages. De horizontale verantwoording vindt plaats op schoolniveau, maar ook op stichtingsniveau via de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). Als stichting hechten wij er grote waarde aan om al onze stakeholders actief te betrekken bij onze verantwoording.

In de meerjarenbegroting 2019-2022 hebben wij zoveel mogelijk rekening gehouden met de ontwikkelingen omtrent het aantal leerlingen.

Risico omschrijving	**Consequentie van het optreden van het risico**	**Inschatting bedrag**	**Risico begroting**	**Mitigerende maatregel**
1. Afname aantal leerlingen is groter dan in de begroting is opgenomen.	Gevolg is dat de baten lager zullen uitvallen dan begroot.	Baten zijn gemiddeld € 6.000 per leerling.	Middel.	Tussentijds bijhouden en monitoren van het aantal leerlingen.
2. Doordecentralisatie van kosten groot onderhoud per 1-1-2015.	De schoolbesturen zijn per 1-1-2015 zelf verantwoordelijk voor de kosten van het groot onderhoud.	Onbekend, bedrag van € 33 per m² is te laag, zeker op de lange termijn.	Hoog.	In overleg gaan met de verschillende gemeente, zodat het schoolbestuur niet alleen komt te staan voor de financiering van groot onderhoudswerkzaamheden.
3. Onrendabele bezetting schoolgebouwen.	Door de afname van het aantal leerlingen is er sprake van meer leegstand in de schoolgebouwen.	Onbekend.	Hoog.	In overleg met de directeuren en eventueel de gemeente een plan maken om dit zoveel mogelijk te beperken.
4 Vervangingsproblematiek.	Door ziekte of zwangerschap onvoldoende ruimte op de arbeidsmarkt om de vervanging adequaat op te lossen.	€ 100.000 per jaar.	Middel.	Per 1-1-2017 is Floréo ERD. Per 1-8-2017 samenwerking met andere schoolbesturen.
5. Arbeidsmarkt krapte	Onvoldoende gekwalificeerd personeel	€ 50.000 per jaar	Middel.	Werving & Selectie verbeteren
6. Ontwikkelingen van “Passend onderwijs”. Arrangementen	Door stijging van het aantal SO-leerlingen zal passend onderwijs haar budgetten moeten wijzigen. Hierdoor zal Het budget vanuit het SWV vermoedelijk verminderen.	€ 5.000 per arrangement	Middel	Directeuren goed informeren over de financiële mogelijkheden vanuit het ondersteuningsplan

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

B Jaarrekening

B1 Balans per 31 december 2018

1	Activa	31-12-2018 EUR		31-12-2017 EUR	
	Vaste activa				
1.2	Materiële vaste activa				
1.2.1	Gebouwen en terreinen	202.924		107.867	
1.2.2	Inventaris en apparatuur	845.110		895.047	
1.2.3	Leermiddelen	224.700		230.839	
			1.272.734		1.233.753
1.3	Financiële vaste activa				
1.3.5	Waarborgsommen	96.300		67.500	
			96.300		67.500
	Totaal vaste activa		1.369.034		1.301.253
	Vlottende activa				
1.5	Vorderingen				
1.5.1	Debiteuren	12.536		46.893	
1.5.2	Kortlopende vorderingen op OCW	368.804		357.805	
1.5.7	Overige vorderingen en overlopende activa	180.484		153.453	
			561.824		558.151
1.7	Liquide middelen		1.395.048		1.546.226
	Totaal vlottende activa		1.956.872		2.104.377
	Totaal activa		**3.325.906**		**3.405.630**

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

2 Passiva

		31-12-2018 EUR		31-12-2017 EUR	
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene reserve	1.469.119		1.616.176	
2.1.3	Bestemmingsreserves	424.281		422.004	
	Totaal vermogen		1.893.400		2.038.180
2.2	Voorzieningen				
2.2.1	Personele voorziening	101.072		149.592	
2.2.3	Overige voorzieningen	388.166		310.951	
			489.238		460.543
2.3	Langlopende schulden		106.182		-
2.4	Kortlopende schulden				
2.4.3	Langlopende schuld kortlopende deel	5.511		-	
2.4.3	Crediteuren	215.456		230.788	
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	260.927		253.135	
2.4.8	Pensioenen	71.349		69.344	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	283.843		353.640	
			837.086		906.907
	Totaal passiva		**3.325.906**		**3.405.630**

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

B2 Staat van baten en lasten 2018

		2018 EUR		Begroting 2018 EUR		2017 EUR	
3	**Baten**						
3.1	Rijksbijdragen	7.976.070		7.341.300		7.576.819	
3.5	Overige baten	402.243		145.400		284.880	
	Totaal baten		8.378.313		7.486.700		7.861.699
4	**Lasten**						
4.1	Personele lasten	6.909.307		6.063.300		6.659.800	
4.2	Afschrijvingen	243.732		247.700		239.846	
4.3	Huisvestingslasten	601.089		582.500		505.813	
4.4	Overige instellingslasten	378.037		201.700		349.552	
4.5	Leermiddelen en ICT (PO)	393.205		344.700		352.275	
	Totaal lasten		8.525.370		7.439.900		8.107.286
	Saldo baten en lasten		-147.057		46.800		-245.587
5	**Financiële baten en lasten**						
5.1	Financiële baten	2.277		8.100		4.035	
	Saldo fin. baten en lasten		2.277		8.100		4.035
	Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		**-144.780**		**54.900**		**-241.552**
	Resultaat		**-144.780**		**54.900**		**-241.552**

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

B3 Kasstroomoverzicht 2018

	2018 EUR		2017 EUR	
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-147.057		-245.587	
Ontvangen rente	2.277		4.035	
	-144.780		-241.552	
Afschrijvingen	243.732		239.846	
Mutaties werkkapitaal				
- Mutatie debiteuren	34.357		-31.048	
- Mutatie overige vorderingen	-38.030		43.696	
- Mutatie crediteuren	-15.332		117.741	
- Mutatie overige schulden	-60.000		30.257	
	-79.005		160.646	
Mutaties voorzieningen	28.695		110.150	
		48.642		269.090
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Materiële vaste activa (investering)	-282.713		-412.956	
Financiële vaste activa (betaling borggelden)	-28.800		4.800	
		-311.513		-408.156
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Mutatie overige langlopende schulden	111.693		-	
		111.693		-
Mutatie liquide middelen		-151.178		-139.066
Beginstand liquide middelen	1.546.226		1.685.292	
Mutatie liquide middelen	-151.178		-139.066	
Eindstand liquide middelen		**1.395.048**		**1.546.226**

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

B4 Toelichting behorende tot de jaarrekening 2018

Algemeen

Verslaggevingsperiode
Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Toegepaste standaarden
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO). Op basis hiervan wordt de jaarrekening zoveel mogelijk overeenkomstig Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek opgesteld. In het kader hiervan worden de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ) met in het bijzonder hoofdstuk 660 Onderwijsinstellingen (RJ 660) toegepast en de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018. Tevens worden de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT) toegepast.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Continuïteit
Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen
Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting. Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de Stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden alleen verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie de Stichting zullen toevloeien.

Vergelijking met voorgaand jaar
De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Gebruik van schattingen
De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

• Voorzieningen.

Financiële instrumenten
Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste waardering verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen, ontvangen investeringssubsidies en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.
Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	Afschrijvingsperiode in maanden	Afschrijvingspercentage per jaar	Activeringsgrens
Gebouwen en terreinen	170 - 480	2,5 % - 7 %	500
Inventaris en apparatuur	60 - 360	3,33 % - 20 %	500
ICT	60 - 240	5 % - 20 %	500
Leermiddelen	109	11%	500

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden op verslagdatum gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde. Een afwaardering naar lagere marktwaarde wordt verwerkt in de winst en verliesrekening.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa
Voor materiële en financiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen
Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten. Voorzieningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen
Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves. Hierin is een segmentatie opgenomen naar publieke en private bestemmingsreserves.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Voorzieningen

Algemeen
Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen. Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel. Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voorziening jubilea
De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Voorziening langdurig zieken:
De voorziening voor langdurig zieken is gevormd voor de op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die naar verwachting vanwege ziekte blijvend niet in staat zijn hun werkzaamheden te verrichten. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op de geschatte hoogte van de toekomstige loonkosten en de geschatte kans op herstel.

Voorziening groot onderhoud
Een voorziening wordt gevormd voor verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan panden en installaties e.d. op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd door de beoogde kosten. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Langlopende schulden
De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden
De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Staat van Baten en Lasten
Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Per school worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/ zijn bepaald.

Rijksbijdrage
Rijksbijdragen , overige overheidsbijdragen en subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overige baten
Huuropbrengsten en uitleenvergoedingen voor personeel worden lineair in de winst-en-verliesrekening opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt .

Personeelsbeloningen/pensioenen
De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Nederlandse pensioenregelingen
Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door Stichting ABP of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Indien op basis van de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot een bedrijfstakpensioenregeling per balansdatum een verplichting bestaat, wordt een voorziening gevormd als het waarschijnlijk is dat de aanwending van een maatregelenpakket, dat nodig is voor het herstel van de per balansdatum bestaande dekkingsgraad, zal leiden tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat.
Indien sprake is van aanpassingen van de per balansdatum opgebouwde aanspraken die voortvloeien uit toekomstige salarisverhogingen die per balansdatum reeds zijn toegezegd en die voor rekening van de Stichting komen wordt hiervoor een voorziening gevormd.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Pensioenfondsen moeten vanaf 2015 gebruikmaken van de zogenaamde `beleidsdekkingsgraad'.
De beleidsdekkingsgraad komt eind 2018 uit op 103,8%. Eind januari 2019 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 103,1%. Om de pensioenen (gedeeltelijk) te kunnen indexeren, moet de beleidsdekkingsgraad minimaal 110% zijn.
De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Ontslagvergoedingen
Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de stichting zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van een of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De stichting heeft zich aantoonbaar verbonden tot het doen van ontslaguitkeringen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan door de stichting redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden. In het plan / de regeling zijn de betrokken locaties, alsmede de functie en het geschatte aantal van de werknemers die zullen worden ontslagen, de ontslaguitkering voor iedere functie(groep) en de periode die gemoeid is met de uitvoering van het plan benoemd. Ten aanzien van de ontslaguitkeringen bij vrijwillig ontslag worden de verplichtingen en de last berekend op basis van het aantal personeelsleden dat naar verwachting op het aanbod zal ingaan.
De ontslaguitkeringen die over meer dan 12 maanden na balansdatum betaalbaar worden gesteld worden tegen contante waarde gewaardeerd. De disconteringsvoet betreft de marktrente (effectief rendement) van hoogwaardige ondernemingsobligaties op balansdatum.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten
Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen
De stichting is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Toelichting kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.
Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.
In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Bepaling reële waarde
De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

Gebeurtenissen na balansdatum
Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.
Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

1.2 Materiële vaste activa

			Verkrijgings-prijs 31-12-2017	Afschrijvingen t/m 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2017	Mutaties 2018 Investeringen 2018	Mutaties 2018 Afschrijvingen 2018	Mutaties 2018 Boekwaarde 31-12-2018	Verkrijgings-prijs 31-12-2018	Afschrijvingen cumulatief 2018
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
1.2.1	Gebouwen en terreinen	2,5 % - 7 %	982.162	-874.295	107.867	111.693	-16.636	202.924	1.093.855	-890.931
1.2.2a	Inventaris en apparatuur	3,33 % - 20 %	1.692.716	-1.076.905	615.811	20.094	-56.458	579.447	1.712.810	-1.133.363
1.2.2b	ICT	5 % - 20 %	1.194.675	-915.439	279.236	102.902	-116.475	265.663	1.297.577	-1.031.914
1.2.3	Leermiddelen	11,00%	1.248.148	-1.017.309	230.839	48.024	-54.163	224.700	1.296.172	-1.071.472
	Totaal materiële vaste activa		5.117.701	-3.883.948	1.233.753	282.713	-243.732	1.272.734	5.400.414	-4.127.680

De investeringen onder gebouwen en terreinen van € 111.693 zijn de in 2018, in het kader van duurzaamheidsmaatregelen, geplaatste PV-installaties (zonnepanelen en Led verlichting). De investeringen in de PV-installaties betreffen de integrale levering en installatie inclusief bekabeling en montagemateriaal alsmede de plaatsing van Led verlichting en Educubes.
De PV-installaties (zonnepanelen en Led verlichting) bevinden zich op de volgende vastgoedlocaties: St Leonardusschool, Gooteplein 2, 3232 DA te Brielle.
Voor deze investering is een financial lease overeenkomst afgesloten opgenomen onder de langlopende schulden (€ 111.693).

1.3 Financiële vaste activa

		Boekwaarde 31-12-2017 EUR	Mutaties + 2018 EUR	Mutaties -/- 2018 EUR	Boekwaarde 31-12-2018 EUR
1.3.5	Waarborgsommen				
	Waarborgsom Snappet	67.500	36.450	-7.650	96.300
		67.500	36.450	-7.650	96.300
	Totaal financiële vaste activa	67.500	36.450	-7.650	96.300

Waarborgsommen
Onder waarborgsommen staan betaalde bedragen aan borg, die zijn betaald ter bruikleen van de hardware van Snappet. De hardware die wordt gebruikt betreft tablets die gebruikt worden door de kinderen op school. Conform de overeenkomst zal de betaalde borgsom retour worden ontvangen bij inlevering van de geleende hardware.
In 2018 heeft de Leonardusschool gekozen voor de invoering van Snappet, een digitale leeromgeving. Hiervoor zijn tablets ter beschikking gesteld waarvoor een borg betaald is. Naast de Leonardus werken binnen de Stichting ook de scholen De Dijck, Sterrenwacht en Hendrik Boogaard RK met deze digitale leeromgeving. Voor de tablets is een borg betaald van € 150,- per tablet. Na 5 jaar worden de tablets, indien onbeschadigd, teruggegeven aan de leverancier onder voorwaarde dat de borg wordt geretourneerd. Ieder jaar vindt er inventarisatie op de school plaats over de status van de tablets. Als de status onvoldoendes is worden deze afgeschreven en in de kosten verwerkt.

1.5 Vorderingen

		31-12-2018 EUR		31-12-2017 EUR	
1.5.1	Debiteuren	12.536		46.893	
			12.536		46.893
1.5.2	Kortlopende vorderingen op OCW		368.804		357.805
1.5.7	Overige vorderingen en overlopende activa				
	Vordering op de gemeente inz. Vandalisme en OZB	-		7.825	
	Vooruitbetaalde facturen	151.852		129.920	
	Overige vorderingen en overlopende activa	28.632		15.708	
			180.484		153.453
	Totaal vorderingen		561.824		558.151

De debiteuren en overige vorderingen betreffen vorderingen in het kader van mobiliteit van personeel, arrangementen van samenwerkingsverbanden en nog te ontvangen medegebruikopbrengsten.

De posten opgenomen onder de vorderingen hebben allen een looptijd van minder 12 maanden. De vordering op OCW heeft te maken met het betaalritme van de schooljaarsubsidie die niet in 12 gelijke perioden wordt overgemaakt.

1.7 Liquide middelen

1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	1.395.048	1.546.226
	Totaal liquide middelen	1.395.048	1.546.226

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

		Saldo 31-12-2017	Mutaties Bestemming Resultaat	Mutaties Overige Mutaties	Saldo 31-12-2018
		EUR	EUR	EUR	EUR
2.1.1	Algemene reserve	1.616.176	-147.057	-	1.469.119
2.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)	422.004	2.277	-	424.281
	Totaal eigen vermogen	2.038.180	-144.780	-	1.893.400

De bestemming van het resultaat 2018 is als volgt

Algemene reserve	-147.057
Bestemmingsreserve privaat	2.277
Totaal	**-144.780**

2.2 Voorzieningen

		Saldo 31-12-2017	Mutaties 2018 Dotaties 2018	Onttrekkingen 2018	Vrijval 2018	Saldo 31-12-2018	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.2.1	Personele voorziening	149.592	31.325	-79.845	-	101.072	62.225	38.847
	Voorziening jubilea	61.441	821	-7.636	-	54.626	21.650	32.976
	Voorziening langdurig ziek	88.151	30.504	-72.209	-	46.446	40.575	5.871
2.2.3	Overige voorzieningen							
	Onderhoudsvoorziening	310.951	118.600	-41.385	-	388.166	65.231	322.935
		310.951	118.600	-41.385	-	388.166	65.231	322.935
	Totaal voorzieningen	460.543	149.925	-121.230	-	489.238	127.456	361.782

Jubileumvoorziening
De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband, en is grotendeels langlopend. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijden.

Voorziening langdurig zieken
De voorziening langdurig zieken is afgenomen doordat het aantal langdurig zieken (in WTF) dat naar verwachting gebruikt maakt van de WIA is afgenomen.

Onderhoudsvoorziening
Bij de verwerking van de gegevens voor de bepaling van de voorziening onderhoud per 31-12-2018 is geen rekening gehouden met een eventuele bijdrage vanuit de Gemeente Maassluis voor de werkzaamheden die zijn verricht in 2017. Aangezien de toegezegde 'warme overdracht' vanuit de gemeente niet is geconcretiseerd is hiervoor geen vordering opgenomen.(zie ook de niet uit de balans blijkende rechten, verplichtingen en regelen)

Bij de vorming van de voorziening per 31-12-2018 is rekening gehouden met de huisvestingsituatie van 'De Kardinaal Alfrinkschool' en de 'Hendrik Boogaardschool - Sportlaan'. Voor de beide schoollocaties is vanwege de toekomstige nieuwbouw geen voorziening groot onderhoud opgenomen. Het gebouw zal geen groot onderhoud meer ondergaan, uitsluitend noodzakelijk onderhoud in het kader van de veiligheid van de kinderen zal plaatsvinden en ten laste worden gebracht van de exploitatie van de scholen.

2.3 Langlopende schulden

		Saldo 31-12-2017	Mutaties Aangegane lening o/g 2018	Mutaties Aflossing	Mutaties Kortlopend	Bedrag boekwaarde 31-12-2018
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.3.1	Overige langlopende schulden					
	Slim Opgewekt Duurzaamheidsfonds	0	111.693	0	-5.511	106.182
	Totaal langlopende schulden	0	111.693	0	-5.511	106.182

Nadere specificatie schulden	Rente %	Resterende looptijd maand	Hoofdsom	Totale schuld per 31-12-2018	Kortlopende deel	Langlopende deel >1 jr - < 5 jr	Langlopende deel > 5 jr
Slim Opgewekt Duurzaamheids-	4,1	180	111.693	111.693	5.511	24.434	81.748
			111.693	111.693	5.511	24.434	81.748

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

2.4 Kortlopende schulden

		31-12-2018 EUR		31-12-2017 EUR	
2.4.2	Kortlopende deel langlopende schuld		5.511		-
2.4.3	Crediteuren		215.456		230.788
2.4.7	Belastingen, premies sociale verzekeringen		260.927		253.135
2.4.8	Pensioenen		71.349		69.344
2.4.9	Kortlopende schulden en overlopende passiva				
	Vakantiegeld	195.966		196.257	
	Vooruitontvangen investeringssubsidies	15.298		26.381	
	Overige schulden/overlopende passiva	72.579		131.002	
			283.843		353.640
	Totaal kortlopende schulden		837.086		906.907

Naar verwachting hebben de onder de kortlopende schulden opgenomen bedragen een looptijd korter dan 1 jaar.

Risico's financiële instrumenten

Wij maken in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van diverse financiële instrumenten. De financiële instrumenten omvatten onder meer vorderingen, geldmiddelen, crediteuren en overige kortlopende schulden. Deze financiële instrumenten stellen de organisatie bloot aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft Floréo een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de organisatie te beperken.
Floréo zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen. Bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van middelen worden kredietrisico en renterisico zoveel mogelijk uitgesloten. Het uitzetten van middelen en het gebruik van rente-instrumenten hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van extra inkomsten door het aangaan van overmatige risico's.

Kredietrisico
De vorderingen bestaan merendeel uit vordering op overheden of uitvoerende instanties, hierbij loopt Floréo geen kredietrisico.

Renterisico en kasstroomrisico
Het renterisico is beperkt aangezien Floréo enkel gebruik maakt van financiering duurzaamheidsprojecten.

Liquiditeitsrisico
Floréo bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Floréo loopt geen significante liquiditeitsrisico's.

Overzicht geoormerkte doelsubsidies OCW (model G)

Overzicht geoormerkte doelsubsidies OCW

G1-A Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS art.13. lid 2 sub a)

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk datum	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
		geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Subsidie voor studieverlof	2017/2/541443	X	
Subsidie voor studieverlof	2017/2/672845	X	
Subsidie voor studieverlof	2018/2/944497		X

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS art.13. lid 2 sub b)

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule
G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	totale kosten	te verrekenen ultimo verslagjaar
--	--	-	-	-	-
Totaal		-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk datum	Bedrag van de toewijzing	saldo 01-01-2018	ontvangen in verslagjaar	lasten in verslagjaar	totale kosten 31-12-2018	saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
		€	€	€	€	€	€
--	--	-	-	-	-	-	-
	Totaal	-	-	-	-	-	-

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

B6 Niet uit de balans blijkende rechten, verplichtingen en regelingen

Meerjarige financiële verplichtingen
De stichting heeft momenteel één langlopend contract t.b.v. de kopieermachines die in gebruik zijn.
De overige contracten (o.a. schoonmaak) zijn direct opzegbaar met inachtname van de geldende opzegtermijn.

Leverancier	Inzake	Einddatum	Jaarlijkse kosten	Verplichting jaar	<1	Verplichting 1 - 5 jaar
De Lage Landen	Kopieermachines	9-3-2025	68.000	68.000		470.000

Vordering Gemeente Maassluis inzake huisvesting
Sinds 1 januari 2015 hebben schoolbesturen de (totale) onderhoudsplicht van de huisvesting. Het schoolbestuur is daarmee verantwoordelijk voor de bekostiging van het totale onderhoud, aanpassingen en exploitatie. De Gemeente Maassluis heeft de schoolbesturen toegezegd de overheveling van het buitenonderhoud aan de schoolbesturen te laten verlopen middels een 'warme overdracht'. Vanuit deze gedachte heeft Floréo in 2016 groot onderhoud laten plegen aan het schoolgebouw van De Dijck. In totaal zijn er werkzaamheden uitgevoerd voor een bedrag van circa € 280.000. Conform de 'warme overdracht' is Floréo bij het aanbesteden van werkzaamheden ervan uitgegaan dat de gemeente een financiële bijdrage levert aan de werkzaamheden. Deze bijdrage is tot op heden niet ontvangen. Vanwege de onzekerheid over de hoogte van de bijdrage en of er überhaupt sprake is van een bijdrage, heeft de stichting besloten deze vordering niet op de balans op te nemen.

Samenwerkingsverband Vervangingspool Schoolbesturen Voorne-Putten
Vijf schoolbesturen op Voorne/Putten hebben een samenwerking in het kader van de vervangingspool. In 2019 is een onderzoek gestart naar de verdelingssystematiek binnen de samenwerking. De reden voor het onderzoek is dat er bij de besturders onduidelijkheid bestaat over de verrekening van de onderlinge kosten. Vanuit het onderzoek is een advies gekomen om een andere verdeelsystematiek toe te passen. Momenteel vind er overleg plaats of deze nieuwe systematiek akkoord is en of deze met terugwerkende kracht wordt verwerkt. De Stichting Floreo zou in de nieuwe systematiek € 100.000 moeten bijdragen.

B7 Overige toelichting

Honoraria van de accountant
De volgende honoraria van accountants zijn ten laste gebracht van de organisatie, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

	KPMG	
	2018	**2017**
Onderzoek van de jaarrekening en bekostigingscontrole	21.175	23.078
Andere controleopdrachten	0	0
Fiscale adviezen	0	0
Andere niet-controledienst	0	0
	21.175	23.078

B8 Overzicht verbonden partijen

Beslissende zeggenschap

	Juridische vorm	Statutaire zetel	Eigen vermogen 31-12-2018	Resultaat 2018	Omzet 2018	Consolidatie
			EUR	EUR	EUR	ja/nee
Geen verbonden partijen			-	-	-	-

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

WNT-verantwoording 2018 Stichting Floréo

De WNT is van toepassing op Stichting Floreo. Het voor Stichting Floreo toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 133.000, bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse C.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor Stichting Floréo is € 133.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van het algemeen bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2018 voor de eerste 12 maanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1	H. Timmermans
Functiegegevens	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.987
Beloningen betaalbaar op termijn	13.648
Subtotaal	*98.635*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	133.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedr	N.v.t.
Totaal bezoldiging	**98.635**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betalin	N.v.t.

Gegevens 2017

Bedragen x € 1	
Functiegegevens	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling 2017	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	83.806
Beloningen betaalbaar op termijn	13.205
Subtotaal	*97.011*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	129.000
Totale bezoldiging	**97.011**

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam topfunctionaris	**Functie**
M. Ritmeester	Voorzitter
M.J.M. Berns	Lid
M. van den Oever	Lid
M.J. Zwolle	Lid
K. Roodenburg	Lid
C.G.M. de Haas	Lid
J.H. Jansen	Lid

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

B9 Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van baten en lasten

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen OCW

		2018		Begroting 2018		2016	
		EUR		EUR		EUR	
3.1.1	(Normatieve) Rijksbijdrage OCW						
	Rijksbijdrage (PO-personeel)	6.362.315		5.797.100		5.995.551	
	Rijksbijdrage (PO-PVE)	1.095.048		1.049.800		1.063.494	
			7.457.363		6.846.900		7.059.045
3.1.2	Overige subsidies OCW						
	Niet-geoormerkte subsidies	355.191		332.000		323.448	
			355.191		332.000		323.448
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen SWV PO						
	Ontvangen zorgmiddelen	116.346		111.500		113.263	
	Arrangementen zorgkinderen	47.170		50.900		81.063	
			163.516		162.400		194.326
	Totaal rijksbijdragen OCW		7.976.070		7.341.300		7.576.819

Het Ministerie van Onderwijs heeft in de loop van 2018 een indexatie toegepast voor de subsidies. De indexatie is het gevolg van CAO onderhandelingen die tot gevolg hebben gehad dat de lonen zijn gestegen in de nieuwe CAO voor het Onderwijs, daarnaast is met ingang van het schooljaar 2018-2019 circa € 155,- per leerling toegekend in het kader van de aanpak van de werkdruk. Deze middelen zijn toegevoegd aan de reeds bestaande subsidie voor "personeel- en arbeidsmarktbeleid" (Totaal € 550.000). Tegenover de indexatie en extra subsidie staan eveneens personeelslasten.
In 2018 is er circa € 36.000 aan groeibekostiging ontvangen, dit bedrag is niet in de begroting 2018 opgenomen. De middelen vanuit de bekostiging 'prestatiebox' zijn door een verhoging van het bedrag per leerling circa € 22.000 hoger dan begroot.

3.2 Overige overheidsbijdragen

Conform begroting zijn er in 2018 geen middelen ontvangen vanuit overige overheidsinstanties.

3.5 Overige baten

3.5.1	Medegebruik		51.686		56.700		53.722
3.5.8	Overige						
	Ouderbijdrage	89.232		-		91.978	
	Vergoeding personeel	203.038		55.200		79.466	
	Overige	58.287		33.500		59.714	
			350.557		88.700		231.158
	Totaal overige baten		402.243		145.400		284.880

De overige baten vallen hoger uit dan begroot. Dit komt doordat de inkomsten vanuit het schoolfonds vooraf niet worden begroot. Dit geldt ook voor de lasten die ontstaan vanuit het schoolfonds. Vanuit het schoolfonds worden schoolkampen, schoolreisjes en allerlei andere festiviteiten georganiseerd. De inkomsten betreffende het schoolfonds bedragen circa € 89.000.

De vergoeding personeel is ongeveer € 150.000 hoger dan begroot. De hogere vergoedingen hebben te maken met de doorberekening aan de vervangingspool VPR. Dit komt doordat er meer personeel is uitgeleend, dan begroot.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

4 Lasten

4.1 Personele lasten

		2018 EUR		Begroting 2018 EUR		2017 EUR	
4.1.1.1	Lonen en salarissen		4.799.306		5.665.400		4.703.774
4.1.1.2	Sociale lasten		944.330		-		878.588
4.1.1.3	Pensioenpremies		635.123		-		631.003
4.1.2	Overige personele lasten						
4.1.3.3	Overige personele lasten						
	Dotatie/vrijval overige personele voorzieningen	-48.520		5.000		78.115	
	Inhuur personeel niet in loondienst	291.419		99.100		201.662	
	Scholing	231.826		177.500		186.301	
	Kosten BGZ / ARBO	60.448		30.000		36.243	
	Overige	6.727		86.300		35.173	
	Totaal overige	541.900		397.900		537.494	
	Totaal overige personele lasten		541.900		397.900		537.494
4.1.4	Uitkeringen (-/-)		-11.352		-		-91.059
	Totaal personele lasten		6.909.307		6.063.300		6.659.800

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2018 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij de organisatie, omgerekend naar volledige FTE's 95 (2017 : 97).

De vakbonden en de werkgeversorganisatie PO-raad hebben in 2018 een nieuwe CAO afgesproken, met als gevolg een loonsverhoging voor de hele sector primair onderwijs (po). De toename in 2018 ten opzichte van 2017 en de begroting wordt dus veroorzaakt door hogere loonkosten als gevolg van de verhoging van de salarissen voortkomend uit de CAO onderhandelingen en extra inzet vanuit de middelen voor werkdrukverlaging. Weliswaar zijn de afspraken over de CAO in de loop van 2018 afgesproken, echter zijn de lonen voor het Primair Onderwijs met terugwerkende kracht naar begin 2018 verhoogd (2,2%). Daarnaast is er een eenmalige uitkering van € 750,- per FTE uitgevoerd.

De overige personele kosten zijn eveneens hoger dan begroot. De inhuur van derden is aanzienlijk hoger als gevolg van de interim op de Dijck en hogere inhuur voor vervangingskosten (€ 190.000). De kosten van Arbo en begeleiding van ziekte is € 30.000 hoger dan begroot . Het aantal dossiers in 2018 is sterk toegenomen. Er is relatief veel kortdurend verzuim niet arbeid gerelateerd. Daarnaast zijn de scholingskosten aanzienlijk hoger dan begroot (€ 50.000)

4.2 Afschrijvingen

4.2.2	Gebouwen	16.636		15.700		16.636	
4.2.3a	Inventaris en apparatuur	56.458		61.400		55.468	
4.2.3b	ICT	116.475		116.700		111.805	
4.2.4	Leermiddelen	54.163		53.900		55.937	
	Totaal afschrijvingen		243.732		247.700		239.846

4.3 Huisvestingslasten

4.3.1	Medegebruik		56.706		56.000		55.325
4.3.2	Dotatie onderhoudsvoorziening		118.600		148.600		64.067
4.3.3	Onderhoud		141.048		85.000		91.324
4.3.4	Energie en water		95.265		105.300		99.275
4.3.5	Schoonmaakkosten		163.972		162.400		169.950
4.3.6	Heffingen		20.779		19.700		21.232
4.3.7	Overige huisvestingslasten						
	Overige	4.719		5.500		4.640	
			4.719		5.500		4.640
	Totaal huisvestingslasten		601.089		582.500		505.813

De werkelijke huisvestingslasten zijn hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat er onderhoud is verricht aan de Kardinaal Alfrinkschool die niet in de voorziening onderhoud is opgenomen, deze kosten zijn direct als onderhoudskosten genomen. De dotatie aan de voorziening is lager dan begroot door het niet opnemen van een aantal locaties die op de nominatie staan voor renovatie/nieuwbouw.

4.4 Overige instellingslasten

		2018 EUR		Begroting 2018 EUR		2017 EUR	
4.4.1	Administratie- en beheerslasten						
	Administratie en beheer	77.917		80.000		78.703	
	Accountantskosten	19.203		15.000		23.078	
	Contributie	22.288		18.700		19.676	
	Juridisch advies	40.560		10.000		10.206	
	Algemene administratie- en beheerslasten	9.582		11.300		21.246	
			169.550		135.000		142.703

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

4.4.4	Overige						
	Onderhoud inventaris	6.337		1.000		3.579	
	Telefoonkosten	11.329		8.100		9.413	
	Culturele vorming	18.466		17.600		20.513	
	Uitgaven ouderbijdrage	88.844		-		109.232	
	Overige uitgaven	83.511		40.000		64.112	
			208.487		66.700		206.849
	Totaal overige instellingslasten		378.037		201.700		349.552

De overige instellingslasten vertonen een afwijking t.o.v. de begroting 2018. De afwijking t.o.v. de begroting komt doordat de lasten inzake het schoolfonds niet zijn begroot. De lasten inzake het schoolfonds bedragen ongeveer € 89.000. Onder de 'overige baten' is hier reeds een opmerking over gemaakt. Daarnaast zijn de advieskosten voor juridische bijstaand in 2018 ten opzichte van de begroting 2018 met € 30.000 overschreden als gevolg een langlopend geschil op een van de scholen.

4.5	**Leermiddelen en ICT**	393.205	344.700	352.275

De kosten voor leermiddelen en ICT in 2018 zijn circa € 49.000 hoger dan begroot. Dit komt met name door extra uitgaven leermiddelen € 21.000, hogere reproductiekosten € 22.000 en de gestegen kosten voor software licenties, met name abonnement Snappet € 6.000

5	**Financiële baten en lasten**	2018 EUR		Begroting 2018 EUR		2017 EUR	
5.1	Financiële baten						
5.1.1	Rentebaten	2.277		8.100		4.035	
5.1.2	Overige financiële baten	-		-		-	
			2.277		8.100		4.035
5.2	Financiële lasten						
5.2.2	Overige financiële lasten	-		-		-	
			-		-		-
	Saldo fin. baten en lasten		2.277		8.100		4.035

B10 Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan met een significante invloed op het resultaat en het vermogen van de organisatie per 31 december 2018.

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

B11 Formele vaststelling jaarverslag 2018

Het jaarverslag 2018 is vastgesteld door de directeur - bestuurder op,
21 mei 2019

Handtekening directeur bestuurder

H. Timmermans

Het jaarverslag 2018 is goedgekeurd door de raad van toezicht op,
21 mei 2019

Handtekening voorzitter	**Handtekening lid van de Raad van Toezicht**
---	---
Dhr. M. Ritmeester	Dhr. M van den Oever

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft

C Overige gegevens

Document waarop ons KPMG rapport 1478630 19X00165557DHG d.d. 17 juni 2019 (mede) betrekking heeft